

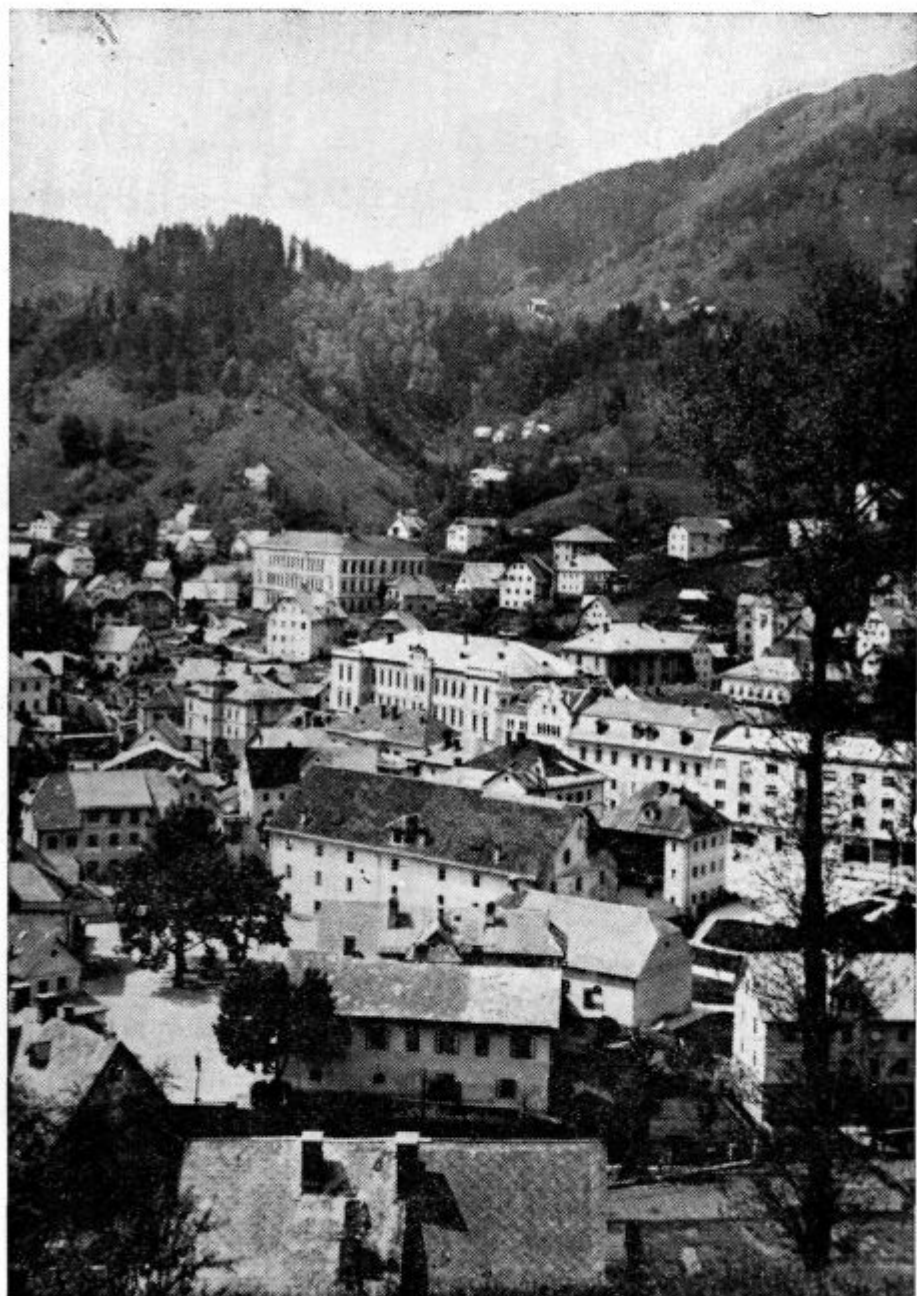
IDRIJSKI RAZGLEDI

IDRIJSKI RAZGLEDI

VI. LETO

31 MARCA 1961

ŠT. 1

Idrija, središče mesta

Foto: Rupnik

P 489/6. 1961.

7 1184/1967

Izdaja Mestni muzej v Idriji — Uredniški odbor: Lado Božič, inž. Ivan Gantar, Anton Rems, Anica Munda, Cveto Šulgaj, inž. Dušan Pirih, Jurij Bavdaž, Jože Rozman, Stanko Lužnik, Drago Erjavec, Stanko Murovec — Odgovorni urednik Srečko Logar — Izhaja vsake tri mesece — Celoletna naročnina 200 din, za inozemstvo 300 din — Naslov: »Idrijski razgledi«, Idrija, poštni predal 11, telefon: Idrija 35, tekoči račun pri Komunalni banki Idrija št. 608-72/2-108, telegrami: Idrija muzej — Tiska tiskarna Časopisno založniškega podjetja »Primorski tisk« Koper

Občinska konferenca SZDL ob novih perspektivah gospodarskega in družbenega razvoja idrijske komune

Dne 26. januarja je zasedalo na občinski konferenci SZDL 141 delegatov in 50 gostov, ki so zastopali družbene organe in politične organizacije.

Poročilo, ki so ga delegati prejeli teden dni prej, ugotavlja uspehe v delovanju organizacij in članov SZDL kakor tudi drugih političnih organizacij, družbenih samoupravnih organov in društev. Prav tako analizira gospodarski razvoj v občini v obdobju petletnega perspektivnega plana. Ugotavlja, da smo perspektivni plan presegli ter s tem omogočili boljše življenjske pogoje delovnim ljudem.

Nedvomno pa je poleg uspehov v družbenem življenju komune tudi mnogo pomanjkljivosti, ki zavirajo še hitrejši napredek. Prav o napakah in o nadaljnjih nalogah SZ in drugih družbenih organizacij je konferenca največ razpravljala. Že sam referat o bodočih nalogah predsednika odbora SZ je dal osnovo za živahno razpravo. Iz njega povzemamo nekaj najvažnejših odlomkov.

O nadaljnjem razvoju gospodarstva pravi naslednje:

»Naš dosedanji razvoj gospodarstva v komuni ni povsem zadovoljiv. V zadnjih štirih letih sicer beležimo iz leta v leto večanje narodnega dohodka. Vendar je glede na potrebe še nezadosten. Narodni dohodek vsega gospodarstva v občini je bil planiran lani za 2 milijardi 700 milijonov dinarjev. Od tega odpade na industrijo 1 milijarda 400 milijonov dinarjev, na ostalo gospodarstvo pa ena milijarda 300 milijonov. To kaže na slabo razvitost gospodarstva in občine kot celote. Naša naravna bogastva niso še dovolj raziskana, kljub temu da delamo v tej smeri in vlagamo vsako leto več denarnih sredstev. Tudi v gozdovih bo treba boljše gospodariti, predvsem v privatnem sektorju; le-ta obsega 12.000 ha površine, družbeni pa 11.000 ha. Kmetijske površine tudi niso dovolj izkoriščene. Le-teh ni malo, skupno jih je 14.000 ha, od tega v privatnih rokah 12.400 ha, družbenih pa 1600 ha. To je močna krmska baza, ki pa ne daje dovolj, saj smo lani redili na celotni površini le 7700 glav govedí. Vrednost osnovnih sredstev nam tudi kaže ekonomsko zaostalost in nerazvitost, saj jih imamo v družbenem in združenem sektorju le milijardo 600 milijonov dinarjev, od tega ima indu-

strija milijardo 128 milijonov, v vseh ostalih 30 (tridesetih) podjetjih pa manj kot pol milijarde. Upoštevati moramo še iztrošenost teh sredstev, ki ni majhna. Vsa ta dejstva, ki sem jih navedel, pa nam narekujejo, da moramo v prihodnjem perspektivnem planu napraviti odločnejši korak. Pripravljajo se že rekonstrukcije, deloma se že izvajajo, predvsem v rudniku, kjer bo v kratkem stekla prva rotacijska peč. Prav tako se pripravlja rekonstrukcija lesne industrije, elaborat za razširitev ETE v Cerknem pa bo kmalu dovršen. Kljub prej navedenemu razvoju pa nam kažejo dosedanji predlogi naših treh industrijskih podjetij, da se bo družbeni proizvod dvigal letno le za 6 % ali v 5 letih za 31 %, torej še 7 % pod zveznim povprečjem načrta. Prav tako so bili bolj ali manj slabo sestavljeni perspektivni načrti vseh ostalih gospodarskih organizacij. Kje so vzroki za takšno delo? Predvsem v birokratskem odnosu do petletnega programa komune. Sestavili so ga strokovnjaki in uslužbenci mimo družbenih organizacij, v mnogih primerih mimo kolektivov in celo mimo delavskih svetov in upravnih organov. Tudi odnos občinskega aparata do teh planov je bil zgolj birokratski. Glede na stanje, ki sem ga omenil, je bilo nujno ukrepati v političnih forumih. Tako je predvsem odločna razprava zadnjega plenuma občinskega komiteja dala pripravi programa in bodočemu razvoju določeno smer: gospodarske organizacije naj ponovno temeljito obdelajo svoje načrte, tako da bodo zajele vse razpoložljive možnosti za dvig proizvodnje; v razpravi naj sodelujejo kolektivi kot celota in naj upoštevajo, da so istočasno proizvajalci in potrošniki v komuni. To se pravi, da ne smejo gledati ozko le na svoje podjetje in osebni dohodek, ampak na korist širše skupnosti.

Poleg razvoja obstoječih podjetij, kjer so možnosti omejene, bomo morali razmisliti o razvijanju novih podjetij, kajti življenje v komuni zahteva vedno več. Potrebno bo osamosvojiti rudniško mehanično delavnico in jo razviti kot samostojno kovinsko podjetje. V tej smeri je treba razvijati obrtne delavnice Simplex. Sedanje objekte Lesne industrije bo treba usmeriti v dejavnosti, ki naj hitro dvigajo narodni dohodek in imajo perspektivo za nadaljnji razvoj. Razen tega pa bomo morali posvečati vso skrb razvoju ostalih gospodarskih dejavnosti. Tu je poleg drugih

kmetijstvo, ki ima že svoje temelje družbenega sektorja na področju živinoreje. Ostale panoge so manjšega gospodarskega pomena. Za uspešen razvoj živinoreje pa bo nujno potrebno še marsikaj spremeniti v dosedanjem načinu kmetovanja in se prilagoditi zahtevam trga. Bistvene spremembe bodo nastale v pridelovanju krme, načinu pitanja in spremembi pasme. Prav take spremembe bodo nastale v mlečnih rajonih. Prehod iz zaostalega v napredno, intenzivno gospodarstvo pa je vezan z velikimi investicijami. Prav gotovo pa je, da se bodo sredstva vlagala le na tista območja, kjer lahko upamo, da se bodo čimprej vračala. Za privaten sektor je ta pot možna le v višji stopnji kooperacije, če so dani prirodni pogoji, da zadruga lahko proizvajalcu pomaga s strojnimi uslugami.

Razvoj živinoreje v družbenem sektorju bo hitrejši, ker je na teh parcelah mogoča strojna obdelava; v večjih in sodobnejših hlevih so dani vsi pogoji za intenzivno piganje živine ali pa za pridobivanje kvalitetnega mleka. Zato je za razvoj teh pitališč predvideno v petletnem planu 181.700.000 dinarjev. Prav zaradi tega pa bosta morali zadrugi Idrija in Cerkno dosledneje pospeševati kmetijsko proizvodnjo. Otresti se bosta morali dosedanje trgovske težnje. Zato je edino prav, da se ustanovi gospodarski obrat kot samostojna ekonomska enota ter kmetijski obrat pri KZ Idrija. Tako bosta imeli zadrugi izločeno gospodarsko službo. Zajamčeno bo smotrnejše gospodarjenje v gozdovih, poleg tega pa bo tudi kmetijstvo prišlo na čisti račun. Tako se bodo razvijala le tista področja, ki so rentabilna, zadruga pa bodo bolj skrbela za kooperacijo s privatnimi, kmečkimi proizvajalci. Kooperacija naj bi večala proizvodnjo ter s tem dala več sredstev kmetu in zadrugi. Dosedanja praksa, da zadruga z izgubo sodeluje s kmeti, ni pravilna. V kmetijstvu je potreben perspektivni razvoj, da zadruga in kmetje vedo, kakšen in kolikšen je možen razvoj v posameznih območjih, vaseh in sektorjih. Če bodo zadruga rabile sredstva iz gospodarstva, naj se le-ta dajo. Vedeti pa moramo, za kaj so vložena in koliko bodo donala.

Z rekonstrukcijo ceste Idrija—Kalce ter Idrija—Most in povezavo s Cerknem bomo ustvarili pogoje za razvoj turizma in z njim gostinstva, trgovine in obrti. Potrebe nam kažejo, da je nujna gradnja manjšega hotela v Cerknem in novega hotela v Idriji.

Potrebne bodo tudi nove investicije za razvoj našega gospodarstva, predvsem tam, kjer bodo najbolj rentabilne. Pri tem pa ne bomo smeli zanemarjati negospodarskih investicij za dvig življenjske ravni. Potrebe, ki

so jih razložili člani SZDL na krajevnih konferencah, so zelo velike, presegajo vse naše možnosti, zato bomo res morali vlagati sredstva v tiste objekte, ki so za širši krog državljanov, predvsem v centru, najbolj potrebni. Dokončati bo treba vodovod v Idriji, urediti vodovod v Cerknem. V Idriji nas čakajo kanalizacija, otroški vrtec, nova pekarna, družbeni prostori za društva in organizacije. V okviru stanovanjske skupnosti bo treba usposobiti prostore za družbeno prehrano.

Še naprej bo treba z istim tempom graditi nova stanovanja. Opremiti in usposobiti je treba prostore (stavbe) za nekatere osemletke v občini, končati fizkulturne objekte in pričeti z gradnjo novih, predvsem plavalnega bazena, ki bo služil telesni vzgoji, oddihu našega delavca in turizmu. Prav tako moramo pripraviti vse potrebno za gradnjo telovadnice in kulturnega doma. Pri vsem tem pa ne smemo prezreti nujnih potreb vasi; raznih komunalnih naprav in drugih kulturno-prosvetnih pripomočkov ter tistih najosnovnejših del, ki jih je moči opraviti z aktualnim sodelovanjem prebivalcev v okviru krajevnih skupnosti.

Z razvojem proizvodnje, z modernizacijo naših tovarn in RZS pa bomo morali vlagati sredstva za usposabljanje kadra, kajti dviganje produktivnosti dela ne sme sloneti na fizičnem izčrpanju delavca, ampak na izboljšanju tehnološkega procesa proizvodnje. Razvoj v tej smeri pa lahko pričakujemo le takrat, kadar imamo na delovnih mestih strokovno sposobne ljudi. Moram reči, da smo v preteklem razdobju napravili precej, posebno pri rudniku.

O gospodarskih vprašanjih je na konferenci diskutiralo deset delegatov. Vsi so poglabljali v referatu nekazano smer. Tako je konferenca sprejela naslednje smernice:

Da se bo gospodarska moč komune nenehno krepila in dvigala, je treba poiskati vse mogoče materialne vire in možnosti v vseh panogah gospodarske dejavnosti.

Člani SZDL naj se v gospodarskih organizacijah vsestransko zavzemajo za smelejše in realnejše planiranje razvoja v bodočih petih letih. Poleg večjih podjetij naj bi tudi v manjših predvideli neki napredek v naslednjih letih, kar pa iz prvotnega predloga perspektivnega plana ni razvidno.

Ugotavljamo relativno zaostajanje naše komune za gospodarskim razvojem republike ter celotne države. Zaradi tega je potrebno, da perspektivni plan občine da prednost gospodarskim investicijam.

Poleg razširitve obstoječih kapacitet je nujno misliti na nove obrate, ki bi že v teku

prihodnjih petih let prispevali k povečanju narodnega dohodka.

Posebni poudarek in skrb je potrebno dati modernizaciji našega rudnika, nadalje razvoju lesne industrije kot drugi osnovni panogi naše gospodarske dejavnosti ter razvoju elektroindustrije oziroma podjetja ETA Cerkno.

V skladu z razvojem industrije je razvijati tudi obrt, gostinstvo, trgovino in ostale panoge dejavnosti v naši občini.

Ker je kmetijstvo izredne važnosti za gospodarski razvoj komune, naj skrbe za njegov nadaljnji napredek in razvoj ne le združne organizacije, temveč tudi organizacije SZDL. Razdrobljeni način kmetijske proizvodnje z zastarelimi proizvodnimi in družbenimi odnosi je ovira za hitrejši razvoj te panoge v naši občini. Zato morajo organizacije SZDL na vasi ob podpori vseh družbeno-političnih organov v komuni preiti iz okvira ozkega obravnavanja organizacijskih proble-

mov v odločno usmerjanje kmetijstva in naprednih družbenih odnosov na vasi.

Pri nadaljnji skrbi za dvig življenjske ravni delovnih ljudi je treba v sodelovanju z organi upravljanja v komuni nadalje posvetiti vso skrb izgradnji stanovanj in drugih komunalnih naprav, predvsem vodovoda in kanalizacije v Idriji, Črknem in Črnem vrhu ob racionalnejšem izkoriščanju materialnih sredstev.

V okviru prosvete in kulture ter telesne vzgoje državljanov moramo nenehno razvijati, usmerjati in podpirati dejavnost vseh kulturno-prosvetnih in telesno-vzgojnih društev in organizacij v naši komuni.

SZDL naj bi tudi skrbela, da se prouči možnost razvoja zdravstvene službe v Črknem in Črnem vrhu in izboljša zdravstvena služba v komuni.

(Se bo nadaljevalo v prihodnji številki)

Srečko Logar:

Razgovori z direktorji

O naših podjetjih smo že večkrat pisali. Bralci pa so nam očitali, da smo bili pri tem največkrat preveč uradni, zato se je uredništvo odločilo, da obišče direktorje naših najvažnejših gospodarskih podjetij in jih prosi za odgovore na vprašanja o tistih problemih, za katere menimo, da bodo zanimali naše bralce, ki spremljajo razvoj gospodarstva v naši komuni. Za začetek smo izbrali tri podjetja, ki prav sedaj doživljajo največji razvoj.

LESNA INDUSTRIJA »22. JULIJ«

Direktor tovariš Verner Breznik nam je na vprašanje, kako je zadovoljen z lanskim uspehom, povedal naslednje:

Z uspehom lanskega leta smo zadovoljni. V prvem tromesečju smo montirali na žagi nov gajter in nove stroje v oddelku panelk, zato je nastalo zmanjšanje proizvodnje. Ta padec je podjetje nadoknadilo v naslednjih devetih mesecih in doseglo predvideni finančni uspeh s 102 %, kar pomeni, da smo proizvodnjo povečali za 25 % v primeri z letom 1959. Nekaj težkoč smo imeli s prodajo izdelkov samo prve štiri mesece, kasneje pa niti nismo mogli zadovoljiti vseh naročnikov. V tem letu smo prodrli na inozemska tržišča.

Kako se bo razvijalo vaše podjetje v bližnji bodočnosti?

Komunalno gospodarstvo Idrije se mora močneje navezati na izkoriščanje bogate lesne

surovinske osnove. Do sedaj smo imeli samo obrtniško proizvodnjo, ki je v sedanji fazi dosegla maksimum svoje zmogljivosti. S sodelovanjem občinskih organov je lesna industrija v Idriji slednjič prešla k popolni rekonstrukciji vseh obratov in prenosu lokacije v Spodnjo Idrijo, kjer smo dobili na razpolago dobrih 20.000 kvadratnih metrov površine, da bomo postavili žago, obrat panelk in pohištva. Celotna rekonstrukcija bo zahtevala okoli 500 milijonov investicij, ki se bodo finansirala v manjši meri iz lastnih sredstev, v glavnem pa iz občinskih, republiških in celo zveznih sredstev, seveda v etapni izgradnji. Gradbena dela je prevzelo Gradbeno podjetje »Zidgrad« iz Idrije, ki je že začelo z delom v prvi fazi. Proizvodnja se bo razvijala po kombinatnem sistemu, to se pravi od predelave surove gozdne mase do končnih izdelkov. Računamo, da bomo začeli s poslovanjem v Sp. Idriji leta 1963. Uprava podjetja bo ostala v Idriji. Jasno je, da bo treba do tedaj rešiti tudi vprašanje boljše povezave obeh Idrij.

Kako je z vašim delovnim kolektivom?

Sedaj zaposlujemo 250 oseb, od tega nad polovico žensk. Do leta 1965 se bo naš delovni kolektiv povečal na 350 do 400 zaposlenih.

Na povpreček zaslužka, ki vas najbolj zanima, se v Idriji po navadi gleda skozi pri-zmo zaslužkov pri rudniku. Omeniti pa moram, da je naše podjetje v lesni stroki nad

republiškimi povprečjem. Jasno je, da bomo stremeli za povečanjem zaslužka v našem podjetju s povečano mehanizacijo, ki nam bo omogočila boljšo organizacijo delovnega procesa, pri čemer seveda računamo tudi na povečano delovno storilnost.

Delavsko samoupravljanje se v našem podjetju naglo utrjuje in se tudi vedno bolj uveljavlja. V tej zvezi želim poudariti, da se vsi člani samoupravnih organov našega podjetja, ki še niso bili na tečajih, udeležujejo letos tečajev Delavske univerze v Idriji. Trenutno obiskuje razne šole in tečaje 25 % vseh zaposlenih. Kljub temu pa je še vedno naš najtežji problem vprašanje srednjega in višjega kadra.

Kako rešujete problem oddaljenosti od železniške postaje in asortimana izdelkov?

V preteklosti so našemu podjetju očitali, da ima dve šibki točki: oddaljenost od železniške postaje in premajhen asortiman, kar je včasih povzročalo podjetju težave. Oddaljenost od železnice res povečuje transportne stroške in viša ceno našega proizvoda. Zato je potrebno, da podjetje najde proizvode, ki jih lahko dostavlja kupcu direktno s kamionskim prevozom in se s tem izogne nepotrebnemu prekladanju in vmesnemu vskladiščevanju. Prav posebno prihaja to do izraza pri izdelkih za izvoz. Vprašanje asortimana pa je vprašanje organizacije in splošne možnosti v podjetju. Načeloma menim, da je za vsako podjetje zanimivejša proizvodnja enega artikla, ker se lahko dosežejo večji proizvodni efekti. Zato bo naše podjetje tudi v bodoče stremelo za tem, da se omeji na izdelavo manjšega števila različnih artiklov, vendar takih, ki jih bo tržišče lahko absorbiralo. Osnovna proizvodnja bodo torej ostale pri nas spalnice in večje komadno pohištvo.

Ker ima Idrija bogate gozdove, gledam na razvoj našega podjetja z največjim optimizmom!

OBRTNO PODJETJE »SIMPLEX«

Po bruto produktu se je to podjetje že uvrstilo na peto mesto v naši občini in bo letos doseglo 274 milijonov.

Direktor tovariš Mirko Tratnik nam je na vprašanje, kako je bil zadovoljen z lanskim letom, povedal naslednje:

To leto je za nas pomenilo prelomnico, saj smo postali pomembnejše podjetje. Prešli smo iz primitivnega obrtnega dela v organizirano obliko. Predvidenih smo imeli 80 milijonov bruto produkta, realizirali pa smo 234 milijonov, kar pomeni povečanje za 195

odstotkov. To smo dosegli tudi s povečanjem mehanizacije. Za nove stroje smo investirali okoli 30 milijonov, 30 milijonov za gradnjo nove delavnice in 20 milijonov za povečanje obratnih sredstev. Razveseljivo je, da smo s svojo dejavnostjo posegli tudi že izven meja naše občine in okraja. Izračunali smo, da doma lahko realiziramo glede na potrebe mesta kakih 70 milijonov letno, ostalo moramo poiskati izven občinskih meja. Z dolgoročnim kreditiranjem 50 milijonov nam je pomagala občina, 30 milijonov pa smo dosegli s kratkoročnim premostitvenim kreditom, ki ga bomo morali vrniti v letu 1961.

Lani smo delali predvsem na Koprskem, Gorenjskem, Notranjskem in na Dolenjskem.

Vidimo, da gradite nov objekt, nas pa zanima celotna organizacija vašega podjetja in prosimo, da nam jo pojasnite!

Razširjanje našega podjetja in gospodarske dejavnosti je zahtevalo nov objekt, ki ga sedaj gradimo na površini 8000 kvadratnih metrov v Vojkovi ulici med Kmetijsko zadruho in »Zidgradom«. Delavniški prostori bodo zavzeli 2100 kvadratnih metrov. V novih delavnicah bomo lahko sistematično razporedili vseh 12 kovinarskih obrti. Semkaj bomo preselili ves naš strojni park, ki smo ga lani popolnoma obnovili in povečali. S to rešitvijo bomo ustregli tudi urbanistični ureditvi mesta, ki predvideva porušenje stare »Bašerije« in gradnjo novih stavb na tem mestu.

Kako je z vašim delovnim kolektivom?

Sedaj šteje 103 delavce in nameščence. V letu 1961 bomo verjetno uspeli, da povečamo kolektiv na 150 zaposlenih, kar je seveda odvisno od izgradnje nove delavnice. Perspektivno pa nam bo izgradnja novega objekta omogočila povečanje na 250 oseb. Povedati želim, da bomo zaposlili v glavnem žensko delovno silo, ker moških povsod primanjkuje, ter s tem pomagali pri zaposlovanju ženske delovne sile, ki je je v Idriji mnogo.

Nov sistem dela v naših delavnicah nam bo omogočal zaposlovanje nekvalificirane delovne sile, ki se bo nato priučila določenega operacijskega dela po sistemu industrijskega dela. Za vodstvo in učenje teh nekvalificiranih delavcev pa bomo potrebovali precej srednjega in višjega kadra, katerega si že vzgajamo s pomočjo naše Delavske univerze.

Po statistiki plač je bilo vaše podjetje neke v sredini. Ali mislite tudi na izboljšanje zaslužka vaših delavcev?

Nova organizacija je že povečala plačevanje po enoti proizvoda oziroma usluge. Povečanje osebnih dohodkov bo torej v veliki

meri odvisno od povečane produktivnosti dela, sicer bi morali povečati ceno uslugam in proizvodom, kar pa ni naša želja. Nam je uspelo, da smo obdržali lanske cene kljub povečanju prispevkov družbi, ki so znašali okoli 30 milijonov.

Naš delavski svet šteje 15 članov, upravni odbor pa 7 članov. Naš kolektiv je še mlad in je brez tradicij. Za sedaj lahko rečemo, da si je delavski svet že utrl pot k dobremu gospodarjenju v podjetju. Želimo, da bi vsi izvoljeni člani samoupravnih organov opravili šolo za delavsko samoupravljanje, ki jo je organizirala Delavska univerza.

Sliši se, da boste v bodočnosti prešli iz obrti v industrijo. Koliko drži ta trditev?

Vprašanje je preuranjeno: čeprav imajo nekateri naši proizvodi industrijski značaj, služijo v prvi vrsti kot dopolnilo naše obrtne dejavnosti. Dopuščam možnost, da preide naše podjetje v bodočnosti v industrijsko podjetje, za kar pa bi bile potrebne popolnoma nove investicije.

Kaj pa stanovanjska izgradnja?

Naš delavski svet je dal pobudo za reševanje stanovanjske krize. Za sedaj smo se odločili, da odkupimo v letu 1962 osem stanovanj poleg že odkupljenih pet v letu 1961. Nadalje bomo odkupovali vsako leto najmanj štiri stanovanja.

Torej velik polet in optimizem tudi v tem podjetju.

GRADBENO PODJETJE »ZIDGRAD«

To podjetje najbolj zanima naše bralce, ker je od njega močno odvisna gradnja stanovanj. »Likof« pri tem podjetju pomeni tudi največje veselje v mnogih družinah. Ravnatelj Djokov Trajko nam je povedal:

Plan v letu 1960 je znašal 200 milijonov, realizirali pa smo 241 milijonov. V glavnem smo gradili stanovanja v mestu in industrijske zgradbe pri rudniku. V tem letu nismo gradili izven Idrije, ker smo bili že v mestu preobremenjeni. Naše občane smo najbolj razveselili z dograditvijo 47 stanovanj, v katere so se družine že vselile: 30-stanovanjski blok pri Kovačici, nova lekarna z 12 stanovanji in v Spodnji Idriji 5-stanovanjsko poslopje. Pri stanovanjskem bloku pri Prejnuti smo svoje delo opravili in so sedaj v teku samo še obrtniška dela. Računamo, da se bodo družine vselile v maju. 14-stanovanjski blok na začetku Kosovelove ulice bo vseljiv v začetku jeseni. Med industrijskimi gradnjami je na prvem mestu rotacijska peč pri

rudniku in bo šla v pogon 1. maja. Za »Simplex« gradimo novo delavnico, ki bo dokončana do konca maja.

Kako je z vašim delovnim kolektivom?

Zaposluje mo povprečno okoli 180 ljudi. Čisti dohodek podjetja pri sedaj ugodnih elementih o delitvi dohodka je znašal 18 milijonov. Od tega smo odvedli v lastne sklade okoli 12 milijonov, v skupne družbene sklade 2 milijona in v plačilni sklad 4 milijone, kar smo razdelili med člane delovnega kolektiva, upoštevajoč učinek posameznega proizvajalca.

Po povprečnem zaslužku je vaše podjetje precej nizko. Kako to razlagate in kako mislite izboljšati?

Minimalni osebni dohodek kot merilo za delitev dohodka je v preteklosti negativno vplival na zaslužek. Kljub tem težavam smo v letu 1960 zaradi boljše organizacije dela in nagrajevanja po učinku dosegli zvišanje nasproti letu 1959 za približno 26 odstotkov pri proizvajalcih, ki so delali neposredno v proizvodnji. Mislim pa, da tudi delovni učinek naših delavcev še ni dovolj visok, kar je pa zopet opravičeno z dejstvom, da moramo še vedno delati z večjim številom nestalnih delavcev, ker je fluktuacija pri gradbenih podjetjih še vedno zelo velika. V Idriji je še vedno stara tradicija, da vsi silijo k rudniku. Za ublažitev fluktuacije bo podjetje začelo v letu 1961 graditi najprej družinska stanovanja in sodobni provizorij za samce. Že v tem letu bomo zelo izboljšali našo mehanizacijo, kar bo tudi ugodno vplivalo na povečanje zaslužka naših delavcev. V tem pogledu računamo tudi na obljubljeni investicijsko posojilo naše občine.

Podjetje je že do sedaj z lastnimi seminarji doseglo, da se je strokovna kvalifikacija izboljšala. Člani samoupravnih organov podjetja pa se izobražujejo na naši Delavski univerzi.

In načrti za leto 1961?

Računamo z gradnjo nove lesne industrije v Spodnji Idriji, 30-stanovanjskega bloka v Rožni ulici, kjer je stal častitljivi »Port Arthur«, ki se sedaj ruši, nadzidavo dveh nadstropij v Bolnišnici za duševne bolezni, kompresorsko postajo za rudnik, z gradnjo našega stanovanjskega bloka Za gradom. To bi bili novi objekti, nadaljevati pa bomo morali tudi z deli na objektih, ki so že v gradnji. Prav gotovo bomo imeli posla tudi še s kakšnim objektom, ki sedaj še ni predviden. Naše podjetje bo torej zopet v celoti angažirano z deli v mestu.

Dela bo torej več kot dovolj!

Idrijski jamarji v jubilejnem letu

Lansko jubilejno leto — 50. obletnico organiziranega raziskovanja jam v Sloveniji — smo vsi slovenski jamarji praznovali res »jamsko«. Organizirali smo raziskavo dvatisočne jame v čudovitem delu našega krasa — v Rakovi dolini. Akcija je odlično uspela, predvsem zato, ker je združila vse slovenske jamarje v skupnem delu in pokazala jamarstvo v pravi luči.

Razumljivo je, da je morala tudi naša Jamarska podružnica dostojno praznovati častitljivi jubilej. V ta namen smo sklenili raziskati stoto jamo na ozemlju idrijske občine. Ker pa dela naša podružnica organizirano šele tri leta, je razumljivo, da je pomenila raziskava stote jame tudi za nas pomemben jubilej. V ta namen smo izbrali Tomincevo brezno, kat. št. 2202, v Sp. Lomeh pri Črnem vrhu. Škoda je le, da nam je akcija le deloma uspela.

Bolj neprimerneга vremena si nismo mogli izbrati. Ko smo korakali iz Črnega vrha proti Lomem, nas je pošteno močilo. Izkoristili smo nekaj trenutkov brez dežja in spustili prvega jamarja, ki je prišel le do strme police v globini 24 metrov. Tu se namreč brezno ponovno spusti navpično še za dobrih 40 metrov, vanj pa se stekajo v času deževja trije močni slapovi vode. Tako smo se morali odločiti, da bomo raziskavo odložili.

Tomincevo brezno bo brez dvoma eno naših najglobljih. Kaže pa, da je bilo nekoč požiralnik. Nekaj deset metrov nad veličastnim vhomom je zanimiv ostanek dotočnega rova v obliki manjšega naravnega mostu, pod katerim so v dnu in na stenah dobro vidne erozijske kotlice.

Popoldne se je zvedrilo in ni nas mikalo,

Jamarji ob raziskavi stote jame v Podjesenu
Foto: Mestni muzej

da bi se vrnil v Idrijo. Z vnemo smo se lotili merjenja jame v Jagelčah, k. št. 2201, kakih 130 metrov severovzhodno od kmetije pri Tomincu. Celotna jama, ki je dolga 16 m, leži v razširjeni leziki. V zadnjem delu je zelo zanimiva, ima tudi čudovito sigo in nekaj kapnikov.

Po končanem delu smo se razdelili v dve skupini. Trije smo odšli v Zgornje Lome, ostali pa v Podjesen.

Pri Čuku, po domače pri Grogcu, v Zgornjih Lomeh so nas prijateljsko svarili, naj nikar ne lezemo v brezno, ki leži komaj dva metra od hleva. Prešneta reč, kdo ve, kaj nas še čaka v notranjosti! Taka svarila pa navadno ne gredo do srca. Požiralnik pri Grogcu, kat. št. 2193, res zasluži svoje ime, saj požira vso vodo iz bližnjega studenca in okolice. V času našega raziskavanja je v njem izginjal cel slap. Najprej pada dva metra navpično, nato 5 metrov poševno in se prevesi v 10 metrov globoko brezno, ki je na dnu zatrpano z nanosnim materialom. V zadnji del brezna nas ni mikalo zaradi slapa vode; ga bomo obiskali pa kdaj drugič. Morda bomo našli nadaljevanje.

Brezno nad Grogcem, k. št. 2194, bi trenutno težko rekli brezno, ker je do vrha zatrpano z odpadki. Baje je bilo pred 50 leti odprto in v njem so namerili častitljivo globino 100 metrov, kar pa verjetno ne bo držalo. Vhod pol metra v dolžino in prav toliko v širino je zelo skromen.

Proti večeru smo se vsi zbrali v Podjesenu, kjer nas je čakalo prijetno presenečenje. Na naše vabilo sta se raziskave stote jame udeležila tudi dva člana podružnice iz Kopra in član iz Ljubljane. Seveda smo prvotni načrt, da se vrnemo še ta večer v Idrijo, opustili in sklenili ostati na terenu še naslednji dan.

Začeli smo povpraševati po jamah. Na naše veliko presenečenje se je izkazalo, da smo odkrili področje, ki nam bo dajalo dela še za nekaj let. To, kar je lani pomenila za nas okolica Hotedršice, je sedaj okolica Podjesena. Planotasta okolica, polna vrtač, porasla z močnimi gozdovi, je zelo nepregledna, tako se nam je »posrečilo«, da smo se dvakrat izgubili. To slepomišenje po gozdu pa ni bilo brez koristi. Mimogrede smo našli še pet jam in brezen, poleg tistega, ki ga je nam pokazal neki kmet. Delo smo nadaljevali kljub krepki noči, ki se je že spustila nad okolico. Sicer pa je za jamarje res vseeno, ali je noč ali je dan.

Z 11,5 m globokim podornim Malim Šemerlovim breznom, kat. št. 2195, smo hitro opravili. Komplikacije so se začele z Velikim Šemerlovim breznom, kat. št. 2196. Na videz nedolžno brezno je ukanilo celo naše »jamarske strokovnjake« z nekajletno prakso. V prepričanju, da so nezmotljivi, smo spustili 20-metrsko lestev. No, izkazalo se je, da je bila prekratka. Dodali smo še 20 m. Presneta reč, ali so se toliko zmotili? Še 20 m. Ko je jamar priplezal do konca lestev, je ugotovil, da je dno še nekoliko niže. Pri njegovem povratku iz globine se nam je pripetila neprijetna reč, ki se je k sreči končala brez žrtve. Ko je bil v globini 50 m, se nam je zaradi močnega trenja utrgala varovalna vrv. V trenutku prvega presenečenja smo bili prepričani, da je mladi jamar padel, takoj nato pa so že sporočili iz globine, da je stal na ozki polici. Po tem neprijetnem trenutku smo sklenili odložiti raziskovanje. Naslednji dan smo brez večjih težav prišli v globino 63 m in brezno tudi izmerili.

Utrgana vrv nam je dala sicer precej misliti, ni pa nam vzela elana. Tako smo izmerili še tri druga brezna, več pa smo jih registrirali. Zanimivo je, da so vsa brez imen, saj jih niti tamkajšnji kmetje ne poznajo. Da pa ne bi prišlo do zmede, smo jih imenovali kar po mladih jamarjih, ki so jih našli.

Rafkovo brezno, kat. št. 2197, je nastalo v tektonski razpoki. Najprej pada 5 m navpično do manjše poličke, nato skozi 4 m dolg rov do roba 5-metrskega prepada, ki se konča v 6-metrski dvoranici.

V neposredni bližini sta še 15-metrsko Bajčevo brezno, kat. št. 2198, ob stiku ležik in dveh navpičnih razpok ter jama Treh vhodov, kat. št. 2199. Ker napravi jama lep zavoj, so vhodi blizu skupaj in ko enkrat obhodiš 15 m dolg rov, lahko pričneš znova. Takim jamam pravimo, da nimajo konca.

Skrajno nepregleden teren nas je prisilil, da smo od vseh treh zadnjih objektov potegnili poligon do Velikega Šemerlovega brezna, od tu pa do kmetije v Podjesenu.

Uspela akcija nas je spodbudila, da smo šli na to ozemlje še enkrat. Tokrat v okolico Novega sveta in Hotedršice. Sicer je ta svet že nekoliko izven naše občine, kar pa seveda ne sme vplivati na naše delo. Ekskurzijo smo opravili skupaj z Inštitutom za raziskovanje jam iz Postojne.

Posebno zanimivo je Trojno brezno pod Orlovim vrhom, kat. št. 2054. Že ime pove, da ima tri vhode; le-ti pa so precej oddaljeni drug od drugega in različne velikosti. Prvi je izredno velik in sicer 10×15 m ter se spušča pod velikim kotom. Drugi vhod

se odpira v veliki vrtači in je z dimenzijo 1×2 m mnogo manjši, je pa toliko nevarnejši, ker je popolnoma navpičen. Zadnji je tudi precej velik 8×4 m in je najprikladnejši za dostop v brezno, saj se skozi njega pride brez večjih težav do globine 24 m.

V prepričanju, da gre za tri samostojna brezna, smo začeli raziskovati vsak vhod posebej. Veliko je bilo naše presenečenje, ko smo vselej prišli v isto velikansko dvorano, ki se takoj nadaljuje v 19 m globokem breznu. Od tu se podaljša še za 16 m, najprej po leziki, nato pa po tektonski drsnici. Konča se v globini 59 m z rahlo zasiganim podorom.

Kot nalašč leži v bližini brezno s podobnim imenom kakor prejšnje, 37 m globoko Dvojno brezno pod Orlovim vrhom, kat. št. 2053. Vhoda sta drug zraven drugega, tako da tvori vmesna stena naravni most. Brezno sicer ni zanimivo.

Pri povratku s pobočja Hrušice smo našli v gozdu še tri druga brezna, ki jih pa nismo merili. Na nesrečo smo se tudi tu na nepreglednem terenu zgubili in nedvomno smo imeli srečo, da smo se po dveh urah tavanja znašli prav tam, kjer smo začeli — pri Erjavcu v Novem svetu. Že dalj časa smo namreč vedeli za brezno pri Erjavcu, kat. št. 1874. Pri raziskovanju se je izkazalo, da doseže globino 26 m. Tej globini ni in ni hotel verjeti neki kmet, ki je trdil, da je bilo brezno še pred kratkim globoko najmanj 100 m. Prijazno smo mu kimali in se skupaj z njim čudili, kako da se je naenkrat toliko zmanjšalo. Kdo je neki imel prste vmes?

Ljudje si še ne znajo razložiti nastanka brezen, pa si zato ustvarijo pretirano sliko o njihovih dimenzijah. Spletli so tudi mnogo zanimivih zgodbic, za katere seveda ne moremo vedeti, ali so resnične. Največkrat so plod domišljije. To se včasih opazi tudi v imenih objektov. Presenetljivo zgodbo vedo povedati v Predgrizah pri Črnem vrhu o Čečk in embreznju, kat. št. 2177. Bajce je nekoč neka ženska vrgla v brezno nezakonskega otroka, nakar so jo prisilili, da je morala sama ponj. Ime je seveda nastalo v zvezi s to žensko, v narečju »čeča«. Iz tega pa čečka in Čečkino brezno.

Oglejmo si sedaj to zanimivo brezno. Skozi sorazmerno velik vhod prideš najprej v 16 m globok jašek do police, nato na desno strmo do globine 29 m, kjer se nadaljuje preko podora še nekaj metrov v tesni razpoki. S police na levo pa vodi še krajši rov in se konča s kupom proda, ki ga je bila voda nanosila v preteklosti. Danes vodnega delovanja ni več opaziti.

Po svoje je zanimiv tudi 19 m globok Drgotov brezen, kat. št. 159, ki leži

pod Vogriškim vrhom. V notranjosti se brezno razširi v veliko dvorano, posuto z velikimi podornimi bloki. V zgornjem delu ima dvorana visok kamen, skozi katerega neprestano curlja voda. Zanimivo je, da smo opazili več različnih jamskih hroščev in biologi bodo imeli tu dovolj dela.

Ob poti iz Predgriž proti Podjesenu ležita še dve manjši jami in sicer Trikotna jama, kat. šte. 161, ter Ledena jama, kat. šte. 160. Prva ima obliko trikotnika in leži tik pod površjem, tako da se je strop že na dveh mestih udrl. Druga, 20 m dolga jama, ima tri vhode. Po pripovedovanju naj bi se v drugi iz leta v leto ohranjal led, vendar ga v času našega obiska ni bilo. Led torej ni stalen in se verjetno pojavi le v hudih zimah. To kaže tudi do tal zasigan 24 m dolg rov.

Marsikdo nam je že očital, da iščemo jame izven občinske meje, češ da jih imamo še v bližnji okolici. Očitek seveda ni umesten. Da pa imamo neizmerjene jame tudi še v neposredni bližini Idrije, le drži.

Tik nad studenčkom na Rakah leži 10 m globoka jama Nad studenčkom, kat. šte. 2047, pa ni jama, temveč brezno. Ker je ime ljudsko, ga nočemo izpreminjati.

Više v Strugu leži kakih 40 m nad cesto jama nad Jezom pri Kobili, kat. št. 2046. Zaradi skromne dolžine 11 m je komaj omembe vredna. Še skromnejša je tektonska razpoka na nasprotnem bregu Idrije. To je 5 in pol metra globoko brezno V strugu, kat. šte. 2113. Više v bregu leži še brezno Nad strugom, kat. šte. 2076. Vhod je bil prekrit z razpadajočimi vejami in ko smo se trudili, da bi jih odstranili, je vse skupaj zgrmelo v globino. Seveda smo se pozneje v globini 20 m zapletli z lestvicami v pravi gozd vejevja.

Veseli smo bili odkritja brezna V Špičku, kat. šte. 2052, nad Grapo. Naj takoj povem, da je dostopno komaj do globine 9 m. Pri spuščanju pa nas je presenetil odmev v tako ozki razpoki. Šele po natančnejšem pregledu smo opazili špranjo, skozi katero smo vrgli kamen, ki je precej časa padal v globino ter se, po zvoku sodeč, razletel v večjem prostoru. Koliko so naša predvidevanja točna, pa bomo ugotovili morda letos, ko bomo odprtino razstrelili.

Pravo nasprotje je razpoka pri Kumru, kat. šte. 2174. 18 m dolga razpoka ima dva vhoda in leži v konglomeratu. Nastala je verjetno z narivom, le deloma je tu delovala voda.

Ogledali smo si objekte, ki leže na izrazito kraškem ozemlju. Zadnja leta pa vzbujajo

pozornost kraški pojavi severno ter zahodno od znane idrijske prelomnice v alpskem predgorju. Ta svet se močno razlikuje od tipične kraške črnovrške, zadloške in vojskarske planote in na prvi pogled zaradi svoje razgibanosti in vodnatosti ne daje slutiti kraškega sveta. Nekateri objekti so v tem predelu celo edinstveni v Sloveniji. Spomnimo se le zanimivega ponora v Klanah v dolini Kanomljice in seveda naše Ravenske jame.

Na tem ozemlju smo najprej raziskovali v Sp. Idriji in njeni neposredni okolici. Ne vem, kako so mogli ostati ti objekti neraziskani, saj sta dva sredi Sp. Idrije. Oba, 21 m dolga jama Tunnel v Sp. Idriji, kat. šte. 2173, in 15-metrski Bruhalnik v Sp. Idriji, kat. šte. 2176, sta ob deževju še aktivna bruhalnika. Ležita na desnem bregu Idrije in sta izpred osnovne šole lepo vidna.

Više v hribih nad kmetijo v Trnjih nas je čakalo presenečenje. Za ilustracijo naj povem, da smo v brezno V Trnjih, kat. šte. 2175, ki doseže sicer globino samo 41 m, organizirali kar 5 ekskurzij. Že pri prvem spustu smo ugotovili, da raziskovanje ne bo ravno lahko. Brezno je 50 m dolgo in največ 2 m široko. Razpoka je strahotno razdrapana, kamenje pa je le nekako naloženo drugo vrh drugega ali pa je zagazdeno v razpoki. Pri prodiranju smo morali biti zelo previdni, kajti kamenje se nam je neprestano krušilo pod nogami. Brezno je tudi kondicijsko zelo zahtevno, saj moraš uporabljati pri prodiranju vsakovrstno »jamarsko telovadbo«, od plazenja po trebuhu pa do kaminškega plezanja.

V bližini je 9 m dolga jama v Trnjih, kat. šte. 2174.

Iz Sp. Idrije smo se odpravili preko Jelenka v Krnice. Tudi tu se nam odpira še precej dela. Približno sliko o razvitosti krasa v tem predelu smo že dobili z objekti, ki smo jih raziskali.

Začetek je bil skromen. Brezno »Pod Ravno«, kat. šte. 2178, je komaj 5 in pol metra ozka razpoka. Že naslednje brezno v Goreli peči, kat. šte. 2180, doseže globino 43 m. Okolico in brezno, ki sta strahotno razdrapana in razrezana, je lepo označil neki domačin, ki je rekel, da je sam »ta črni« nametal na to mesto ogromne skale.

Skromna je tudi 7 m dolga jama v Goreli peči, kat. šte. 2181, ki je dostopna le manjšim jamarjem. Tej podobna je jama na Tratah, kat. šte. 2192. Doseže sicer globino 11 m in 16 m dolžine, je pa ravno tako težko dostopna.

Grob opis naslednjega objekta brezna na Bazoviškem, kat. šte. 2179, bi bil:

najprej pada 20 m navpično, se močno razširi, nato se spušča strmo ter konča z ozko razpoko, ki se na drugi strani nadaljuje še najmanj 10 m navpično.

Popolnoma izven programa smo izmerili še jama v Graščah, naša številka 106, nad Otaležem. Jama je sistem rovov mlajšega izvora s skupno dolžino 30 m.

To je torej kratek pregled našega dela v lanskem jubilejnim letu. Mislim, da smo svojo nalogo častno opravili, saj se je tekoča številka v našem katastru, ki ga vodi Mestni muzej, dvignila od 72 na 106. Raziskati v enem letu 34 jam in brezen pa ni kar tako.

Na žalost je bilo naše sodelovanje z Inštitutom iz Postojne lani neprimerno skromnejše kakor prejšnja leta. Rezultati sodelovanja iz prejšnjih let pa so se pokazali ob izdaji 2. zvezka poročil »Acta carsologica« pri SAZU. V njem sta kar dve obširni razpravi z našega ozemlja in sicer Ravenska jama in Kraško podzemlje na Idrijskem. Ti dve razpravi sta prvi znanstveni študiji o našem krasu. Poleg tega, da bosta opozorili javnost na zanimivosti in lepote našega podzemlja, sta tudi spodbuda in smernica za še aktivnejše delovanje naše podružnice, kateri se bo, upamo, pridružilo več delavske mladine.

Borci pripovedujejo

Dr. Pavla Jerina-Lah:

Žene v moji bolnišnici

Za 8. marec, praznik žena, želim z nekaj spomini iz življenja partizanske bolnišnice IX. korpusa opisati delo skromnih, predanih tovarišic, ki so z na videz drobnimi opravili dan za dnem ogromno prispevale k zdravljenju naših ranjencev.

Globoko v gozdu nad Čekovnikom, na ostankih oglarske kope, sta bili zgrajeni prvi dve baraki za prvo centralno postojanko, ko sem spoznala Ančko. Takrat se je z gradnjo dveh konspirativnih postojank hkrati, z navalom ranjencev in s povečanim številom bolniškega osebja razrasel tudi problem preskrbe. Hrano, zdravila, obleko in razne pribore je bilo treba skrbno spravljati, pravično razdeljevati, rezervo pa hraniti v bunkerjih. Vsi tovariši našega kolektiva so bili že močno zaposleni: čez dan s težkim delom pri gradnjah, zvečer pa so nosili ranjence in material z javke. Zato smo s čekovniške javke poklicali Ančko, da bi skrbela za naše shrambe in v pogledu preskrbe povezovala bolnišnico z javko.

Ančka od prej ni nič vedela o intendant-skih poslih — a se je z vnemo oprijela posla. Nekaj je pisala, nekaj je znala na pamet; vodila je tudi spiske, po žepih je imela spravljene beležke. Delila je pač to, kar je imela v svojih zalogah, in pogosto nam ni mogla dati, kar smo potrebovali. Včasih smo nad njo stresali nezadovoljstvo, ko smo iz dneva v dan jedli neslano mineštro. Najbolj natančna je morala biti, ko je delila cigarete — gorje, da bi se zmotila za polovičko!

Ančka je bila mlada in krepka. Občudovala sem jo, ko je v globokem snegu — če je primanjkovalo nosačev za ranjence — tudi ona zgrabila nosila in odšla na javko. Pri skrivanju materiala po bunkerjih ji često

nihče ni pomagal. Sama je prenašala vreče in zaboje v skalovje nad postojanko. Naši bodoči bolničarji so bili tedaj šele na tečaju, Ančka pa je zvečer po vsem svojem napor-nem delu še našla čas, da mi je pomagala pripravljati sanitetni material. Ranjenci so se je vedno razveselili, posebno, ko je rdečelična in nasmejana prinesla vsako jutro obrok cigaret v bolniške barake. Kramljala je z njimi in pri posebno težkih ranjencih ponoči tudi dežurala. Rada je pisala za stenčas, pa tudi pesmice je kovala in jih recitirala na mitingih.

Ko smo se preselili v drugo centralno postojanko, je Ančka morala prevzeti gospodinjstvo v ekonomatu na naši javki. Odslej sva se redkeje videli; v raznih sporočilih iz ekonomata pa mi je vedno pošiljala pozdrave.

Ančka je pred nekaj leti, še tako mlada, nenadoma umrla. Hranim nanjo globok in topel spomin. Bila je ena od prvih tovarišic, ki so pripomogle, da se je bolnišnica razvila in kasneje dala zavetje stotinam ranjencev.

Z Ančko sva vedno teže zmagovali hišna opravila: saj smo imeli že po devetdeset ranjencev. Namesto nje sta kuhala še Guljemo in kasneje Viki, bolničarji so medtem že dokončali tečaj in opravljali svoje delo. Le pranje perila in sanitetnega blaga nam je delalo preglavice. Prale so nam aktivistke v hišah »pod Gnezdrom«, a pretila je nevarnost, da nas prenašanje bolniškega perila in povojev nekega dne izda. Vidin prihod v bolnišnico »Pavlo« je rešil to vprašanje. Neke noči so jo ranjeno prinesli k nam. Že v prvih dneh, ko je mogla stopiti na noge, je nudila svojo pomoč drugim ranjencem. Tudi meni je pomagala pri vsakdanjem čiščenju operacijske barake. Ko je dodobra ozdravela, smo vsi želeli,

naj ostane pri nas v bolnišnici. Le s težavo smo jo pregovorili; vleklo jo je nazaj v brigado, pa se je le odločila in prevzela je najtežje delo — pranje perila. Svojo bazo je postavila poleg Janezovega kotla za razkuževanje v grapi pod postojanko. S starim Janezom sta bila najboljša prijatelja. Grel ji je vodo v konservnih škatlah, da je ne bi preveč zeblo v roke. Kasneje, že v prvi centralni postojanki in v oni pod Hudim poljem, je Vida »napredovala«: dobila je svoj večji kotel, potem pa še pristrešek, da ji dež ne bi močil ramen. A v novi centrali nad Krekovšami je dobila pravo pravcato pralnico z »vodno instalacijo« — to je bilo leseno korito, v katerega je kar iz potočka tekla voda po lesenih žlebičkih. Tovariši so ji napravili še dvigalo, da ji ni bilo treba nositi perila v strmi breg.

Tako je Vida prala vse do svobode. V ranem jutru je odhajala na perišče in mrak jo je zatekel v grapi. Od mrzle vode so ji natekali prsti, da jih ima še danes bolne. Vedno sem se bala, da si bo od mencanja ranjene prste inficirala z gnojnimi zavoji, ki jih je prala kar naprej: zavoje, narejene iz nastriženih rjuh, blazin, prtov in plenice je prala, dokler se je še kaj držalo skupaj. Paketov z zavoji in gazo sva se bolj veselili kot tovariši cigaret.

Nekaj mesecev za Vido je prišla k nam Breda, prav tako pridna in disciplinirana. Nekega večera, ko sem se vračala z mitinga, ki smo ga imeli v baraki za osebje, me je močno preplašila naglo se bližajoča lučka na pobočju, ki je z ene strani zapiralo postojanko. Pokanje vej in kamenja pod naglimi koraki nosačev je bilo vse prej kot konspirativno in je naznanjalo nekaj zelo nujnega. V spremstvu doktorja Petra so nosači prinesli mlado partizanko Bredo, ki ji je davica stiskala grlo, da je komaj še dihala. Nujna operacija na sapniku je Bredi vrnila dihanje in življenje. V času okrevanja se nam je tako priljubila — pa menda tudi mi njej — da smo jo z lahkoto pregovorili, naj ostane med nami. Bila je študentka, precej slabotna še: od boleznih in od prestanih dogodkov, pobegnila je namreč iz nemškega taborišča. Bili smo v zadregi, kakšno delo naj bi opravljala, ker ni čutila poklica za bolničarko. Odločila se je sama, da gre pomagat Vidi in je pri težkem pranju vzdržala do osvoboditve.

V prostem času se je Breda rada učila harmonike, ki jo je od nekod prinesel kurir Ivanček. Hudomušni tovariši so Bredi nadeli ime »Bren«, malo zato, ker je deklič — doma iz Mojstrane — o sebi govorila vedno v moški obliki; malo pa zato, ker si je vedno tako želela streljati z orožjem tega imena. Sedaj

je Breda učiteljica. Ne vem, če še tako rada igra na harmoniko.

Organizacija partizanske garderobe je bila v bolnišnicah še težja od one, ki jo pozna pač vsak partizan. Pomislite, kako smo se razveselili, ko smo v bolnišnico dobili šivalni stroj — posebno še Hanca, ki se je razumela nanj, pa Julka in »mama«, ki je znala ravnati z revno, prestreljeno in zamazano obleko ranjencev. Hanca je močno razbremenila Podobnikovo Mici, ki je imela z nami vedno mnogo dela. Veliki kupi bolniškega perila za šivanje in krpanje pri Podobnikovih niso bili varni niti zanje niti za našo konspiracijo. Naši »ideali« pa so se izpolnili do kraja, ko so nam postavili tovariši še posebno barako za sušenje perila. Le-ta je bila v našem domu nadvse potrebna: zaradi konspiracije prav toliko kot zaradi dežja in snega. V jasnih dneh sploh nismo smeli na prosto s perilom. Le enkrat je krožilo nad nami letalo, ko je bila grapa polna razobešenih belih krp, pa smo zaradi tega nekaj tednov živeli v strahu, da so nas opazili. Ta strah nas je dobro izučil paziti na konspiracijo.

Ranjenci so včasih poskušali prevariti »mamo«, češ da je bila njihova obleka in obutev ob prihodu v bolnišnico boljša in da je le ona pomešala in zamenjala njihove stvari za slabše. Do solz se je včasih razjezila nanje — do solz pa jo je tudi ganilo, kadar je dobila od AFŽ pakete z nogavicami, copatami in drugimi dobrinami za ranjence. Z njimi smo oskrbeli najbolj potrebne borce. Na žalost smo v posameznih primerih zašli kljub vsemu v tako pomanjkanje, da smo morali pisati v brigado po obleko in obutev, če smo hoteli vrniti ozdravljene ranjence na položaj. Sicer smo se strogo držali načela, da je bila garderoba skupaj s torbico in orožjem zlasti za vsakega pokretnega ranjenca vedno pripravljena za primer naglega premika. Čeprav so ukazi za transport invalidov, za odhod pokretnih ranjencev v okrevališča ali prevoz težjih ranjencev do letala skoraj vedno prišli naglo, jih je osebje bolnišnice prav zaradi izvrstne kolektivne discipline vedno dobro opravile.

Ena naših najbolj pogumnih bolničark je bila Danica. Skrbela je za ranjence kot mati. Videla sem, kako je v okrevališču Jagerše šivala in prala obleko ranjencem, jim kuhala in mesila kruh. Ob nenadnem nemškem napadu na okrevališče v Peklu je bila zajeta z ranjenci. Danica se je iztrgala iz nemških rok in se vrgla v globel. Nemci so streljali za njo in jo ranili, potem pa so jo v veri, da je mrtva, pustili. S prisebnostjo in pogumom je med zadnjo ofenzivo srečno opravila nalogo, čuvati skupino ranjencev v golcih nad Mrzlo rupo, ki je bila ves čas hajke polna Nemcev.

Danica je s svojo nadarjenostjo in vztrajnostjo po vojni končala medicinsko šolo. Pred kratkim sem jo srečala kot sestro-oficirko v vojni bolnišnici.

Med ranjenkami nam je bila najbolj mila Marija. Med poslednjo ofenzivo jo je bomba ranila v ramo. Domačini iz Tribuše so jo sprejeli k sebi na dom in jo rešili pred Nemci, češ da je njihova hči. Ali ofenziva je trajala dolgo in zdravniške pomoči za Marijo ni bilo mogoče dobiti. Kot mnogo drugih ranjencev smo tudi Marijo sprejeli po ofenzivi v izredno težkem stanju. Izkrvavela je in oslabela, rama se ji je močno zagnojila. Bolničarji, posebno bolničarka Fanči, so jo čuvali in negovali noč in dan. Zaželela si je zraka, pa so ji napravili ležalni stol in jo zanesli pred barako pod ozelenelo bukve. Storili smo vse, da bi ji vrnili zdravje.

Naše vojne enote so takrat prišle pred Trst. Vznemirjajoče vesti so prihajale v postojanko. Mariji smo morali amputirati roko v rami. V baraki, kjer je ležala, je bilo vsem težko govoriti o prihajajoči svobodi. Marija je umrla tik pred osvoboditvijo in kot zadnjo smo pokopali na našem bolniškem pokopališču, s težko mislijo, da jo zapuščamo in da odhajamo uživat svobodo, za katero so se borili Marija in tovariši na pokopališču.

Posebno poglavje v delovanju bolnišnice zavzema požrtvovalno delo aktivistov v zaledju. V vsaki hiši v Čekovniku, Mrzli rupi, Tribuši, Kočevšu smo imeli zveste prijatelje. Dobršen, da, največji del pomoči so opravile tovarišice — saj moških tako rekoč sploh ni bilo več doma. Mnogi partizani, zlasti še ranjenci, se dobro spominjajo pravega partizanskega kolodvora v Mrzli rupi. Nikoli nisem prišla v Mrzlo rupo, ne da bi srečala kako partizansko edinico, kurirje, ponoči pa skupine ranjencev, ki so čakali transporta v bolnišnico. Kdo se ne spominja gostoljubnosti Omevnikarjeve mame. Svojo zasilno barako — saj so jim dom zažgali fašisti — so Omevnikarjevi delili vedno in z vsemi, ki so prišli

iz naših vrst. Kdo se s hvaležnostjo ne spominja Pepce, njene stare matere, Kolenčeve mame, Tratnikove Rezke, Veronike in drugih, ki so skupaj z našimi bolničarji na javki skrbele za stotine ranjencev, ki so zvečer ali rano zjutraj čakali v njihovih domovih, da jih prenesemo v postojanko! Pri njih so dobili krepčilne pijače, celó hrano, zasilna ležišča na slami ali na klopeh, često so jim nudile prvo nego. Z njimi nismo nikoli govorili o dolžnostih, ki jih imajo, ker pač niso bile bolniško osebje — pa smo vendar dobro vedeli, da so ranjenci pri njih na varnem, dokler jih ni mogoče prenesti v konspirativno bolniško postojanko. Pri njih smo često dobivali podatke o sovražnikovih premikih, o bližajoči se nevarnosti, o gibanju naših edinic. V nujnih primerih, ko sem potrebovala posebne instrumente, cepiva in zdravila, sem jih dobivala po zvezah iz Idrije ali celo iz Gorice.

In kadarkoli govorimo o varnosti bolnišnice »Pavle«, se moramo spominjati aktivistov iz sosednjih vasi. Spominjamo se aktivistk, ki so jih med zadnjo ofenzivo na Krekovšah zverinsko mučili. Šele po koncu ofenzive nam je bilo jasno, od kod so prihajali v naša skrivališča nečloveški glasovi — to je bilo v trenutku, ko je okupator v zadnjih utripih svoje moči izvršil najgnusnejši zločin nad dekleti. Ta zločin in padli borci, ki smo jih po končani ofenzivi našli okrog bolnišnice, so nam grenili zadovoljstvo, da v vseh ofenzivah centralne postojanke SVPB »Pavla« niso imele izgub niti med ranjenci niti med osebjem.

Naše bolnišnice niso temeljile na obrambnih močeh in herojskih borbenih dejanjih, temveč na tihi konspiraciji, delu tovarišev v bolnišnici in na sodelovanju z okoliškimi vasm. Bolnišnice ni bilo mogoče postaviti in zakonspirirati tako, da sosedje ne bi slutili, kje leži. Le discipliniranost osebja ter privrženost in zaupnost aktivistov, ki so prihajali z nami v stik, je storila, da okupator ni nikoli izvedel za nas.

Marijan Poljanšek:

Drobni spomini na bolnišnico »PAVLO«

Za vsako borbeno enoto, kakor tudi za zaledne ustanove ter za sanitetno postojanko, kot je bila bolnišnica Pavla, je bila življenjskega pomena preskrba ljudi s hrano. Za to je skrbel ekonomat, ki je domoval v Tratnikovi domačiji v Čekovniku. Vodil ga je glavni intendant Martin Humar-Sočan. Tu je bila tudi javka za sprejemanje ranjencev in bolnikov. Le-te je imel na skrbi bolničar Italijan

Festa. V času do preselitve v Mrzlo rupo po pobegu bolničarke Cilke je skupina tovarišev, ki so delali in živeli na ekonomatu, doživela marsikatero žalostno, pa tudi veselo dogodivščino.

Konec decembra 1943 je bila dograjena prva baraka postojanke A, kamor so preselili prve ranjence. Na ekonomatu so ostali samo tisti, ki so skrbeli za nabavo hrane in ostalih

potrebščin. V tistem času sem bil na okrevališču Jagršče kot kurir. Na javko v Čekovnik sem prihajal redno po dvakrat do trikrat na teden. Tu sem prevzemal pošto in ranjence, ki so bili določeni za okrevališče. To so bili predvsem lažji ranjenci, ki so bili pokretni.

Nekega februarkega dne 1944. leta sem prevzel skupino desetih ranjencev, ki so bili določeni za okrevališče Jagršče. Nekaj tovarišev je bilo ranjenih v noge, zato so težko in počasi hodili. Tako se je kolona razvlekla kilometre daleč. Ko je šla mimo Kočevš proti kmetu Miklajču nad Kanomljo, smo morali hoditi nekaj časa po cesti, ki vodi iz Idrije na Vojsko. Ker sem večkrat prihajal v ta kraj, so me domačini dobro poznali, zato bi nas bili prav gotovo tudi obvestili o nevarnosti, ki nam je pretila. Komaj smo se oddaljili dobrih 500 metrov od glavne ceste in zavili preko hriba v dolino Kanomlje, so pridrveli Nemci po cesti proti Vojskemu. Kaj bi se bilo zgodilo, če bi se kaj več obotavljali ter ustavili pri kmetu v Kočevšu, smo razumeli šele pozneje. Če nekaj dni, ko sem ponovno hodil po tej poti, so mi domačini pripovedovali, kakšno srečo smo imeli!

Drugi tak primer se mi je pripetil nekaj mesecev kasneje, ko sem bil premeščen na ekonomat. Če ni bilo drugega opravila, sem hodil vsak dan po mleko h kmetom v bližnjo in daljno okolico Čekovnika. Redno postajo sem imel tudi na Kočevšu. Domačija leži v zelo neugodnem položaju. Ko sem prišel v neko bajto nekje blizu Revenovš — kako se imenuje, sem že pozabil — sem prosil domačo hčerko, naj bi šla namesto mene po mleko na Kočevše. Dekle mi je rado storilo to uslugo. Ko je ravno stopila v hišo, so pridrveli okoli vogala Nemci. Njej niso storili nič zalega, saj je bila domačinka. A kaj bi se bilo

zgodilo z menoj? V partizanih nam je zgolj naključje tisočkrat reševalo življenje.

Na ekonomatu je bil tisti čas za kuharja sedaj že pokojni Vladimir Kobal, doma iz Planine nad Vipavo. Neki dan je prišla na ekonomat dr. Pavla. Dušan se je hotel pohvaliti, kako se je bil že naučil italijanščine, pa pokaže na Vladimirja »Questo nostro grande cucchiaio«. Mislil je povedati, da je to naš veliki kuhar, pa ga je zamenjal v svoji italijanščini z žlico. Vsi prisotni smo prasnili v smeh. Dušan nas je začudeno gledal, a šele pozneje je spoznal, da ga je bil strahovito polomil.

Na ekonomatu nas je bilo več mladih, ki smo bili ob začetku vojne še otroci. Usoda nas je vrgla v vrtnec vojne. Nihče izmed nas ni imel prilike obiskovati plesne šole. Bili smo mladi in zdravje je kipeloz iz nas. Mikal nas je tudi ples. Premišljali smo, kako bi se naučili plesati, ko ni bilo prilike, pa tudi deklet ni bilo pri Tratnikovih. Na pomoč sta nam priskočila gospodar Ciril in Jule Podobnikov s svojo harmoniko, od katere se ni nikoli ločil. Zbrali smo se poletnega nedeljskega popoldneva na skednju, kjer nas je Ciril učil prvih plesnih korakov. Jule je raztegoval svoj meh in nam dajal takt. Na žalost smo morali zaradi Cilkinega pobega zapustiti Čekovnik in njegove dobre, prijazne ljudi. V te kraje smo se pozneje poredko vračali in še to za kratek čas.

Drobni so ti spomini na velike čase! Z njimi bi želel opisati vse požrtvovalne in dobre ljudi, ki so nam pomagali in nas čuvali tudi v najtežjih dneh. Brez njihovega sodelovanja ne bi bili rešili življenja stoterim ranjencem in bolnikom v bolnišnici Pavla. Teh ljudi ne bi smeli nikdar pozabiti!

O B Č I N S K I L J U D S K I O D B O R

Občinski ljudski odbor Idrija je po prvem odstavku 47. člena Zakona o organizaciji uprave ljudskih odborov (Uradni list LRS št. 22-119/59), 4. členu Zakona o odvetništvu (Uradni list FLRJ št. 15-162/57) in 2. členu Pravilnika o službi pravne pomoči pri ljudskih odborih (Uradni list FLRJ št. 27-388/60) na seji občinskega zbora in zbora proizvajalcev dne 25. I. 1961 sprejel

ODLOK

O USTANOVITVI SLUŽBE PRAVNE POMOČI OBČINSKEGA LJUDSKEGA ODBORA IDRİJA

1. člen

Pri Občinskem ljudskem odboru Idrija se ustanovi služba pravne pomoči.

2. člen

Služba pravne pomoči pomaga državljanom, družbenim organizacijam, stanovanjskim skup-

nostim in hišnim svetom na območju občine Idrija pri uveljavljanju njihovih pravic pred sodišči in drugimi državnimi organi s pravnimi nasveti in izvrševanjem drugih poslov pravne pomoči.

3. člen

Pravna pomoč obsega:

1. ustne pravne nasvete,
2. sestavljanje listin (pogodb, oporok, izjav in drugo),
3. sestavljanje vlog (prošenj, tožb, predlogov, pritožb in drugih zadev in podobno).

4. člen

Pravna pomoč se daje proti plačilu po odvetniški tarifi.

Brezplačno se dajejo tele vrste pravne pomoči:

1. pravni nasveti (ustni in pismeni),

2. vse vrste pravne pomoči v zadevah s področja delovnih in uslužbenskih razmerij ter s področja socialnega varstva in socialnega zavarovanja.

Plačila stroškov pravne pomoči so v vsakem primeru oproščene stranke, ki izpolnjujejo pogoje za oprostitev plačila stroškov v sodnem in upravnem postopku, otroci padlih borcev in žrtev fašističnega terorja ter osebe pod skrbstvom.

5. člen

Služba pravne pomoči je organizacijsko vezana na tajništvo občinskega ljudskega odbora.

Strokovni uslužbenci, ki delajo v službi pravne pomoči, opravljajo svoje delo samostojno, za redno in pravilno opravljanje te službe pa so odgovorni tajniku občinskega ljudskega odbora.

V službi pravne pomoči lahko opravljajo strokovno delo stalni ali honorarni uslužbenci, ki imajo dovršeno pravno fakulteto in vsaj tri leta prakse v pravnih zadevah, ter odvetniki na osnovi pogodbe z občinskim ljudskim odborom.

6. člen

Izdatki, ki so potrebni za službo pravne pomoči, se zagotovijo v proračunu občine. Dohodki službe pravne pomoči pa se stekajo v proračun občine.

7. člen

Služba pravne pomoči daje pravno pomoč ob določenih dnevih in določenih urah. Svet za splošno upravo in notranje zadeve točno določi čas, v katerem bo delala služba pravne pomoči.

8. člen

Svet za splošno upravo in notranje zadeve lahko izda po potrebi navodilo, s katerim predpiše natančnejše določbe za delo službe pravne pomoči.

9. člen

Ta odlok velja od dneva objave v Uradnem glasilu okraja Gorica.

Št. 01/2-03-32/1-61

Idrija, 25. januarja 1961

Predsednik:

Lado Božič, l. r.

Občinski ljudski odbor Idrija je na seji občinskega zbora in na seji zbora proizvajalcev dne 25. januarja 1961 sprejel na podlagi 12. in 15. člena Zakona o zdravstvenem zavarovanju kmetijskih proizvajalcev (Uradni list LRS št. 38/59)

ODLOK

O UVEDBI RAZŠIRJENEGA ZDRAVSTVENE-GA ZAVAROVANJA ZA KMETIJSKE PROIZVAJALCE OBČINE IDRİJA

1. člen

Razširi se obseg zdravstvenega zavarovanja za kmetijske proizvajalce z območja občine Idrija na naslednje zdravstvene storitve:

1. zdravila za bolnike TBC 100 % v breme sklada;
2. zdravila za otroke do 3 let starosti v 100 % znesku v breme sklada;
3. zdravila za sladkorne bolezni v 100 % znesku v breme sklada;
4. zdravljenje v bolnišnicah pri otrocih do 7. leta starosti za vse bolezni v 100 % znesku v breme sklada;
5. zobna nega otrok do 7 let starosti v 100 % znesku v breme sklada;

6. zdravljenje in plombiranje zob za odrasle osebe v 50 % znesku od nastalih stroškov v breme sklada;

7. zobna protetika, ortopedski pripomočki in proteze zaradi nesreč pri delu in izven dela v 50 % znesku nastalih stroškov v breme sklada.

2. člen

Za kritje stroškov razširjenega zdravstvenega zavarovanja po 1. členu tega odloka plača vsak kmetijski proizvajalec poleg splošnega prispevka za osnovno zdravstveno zavarovanje zase in za vsakega družinskega člana po 300 dinarjev posebnega osebnega prispevka na leto in 0,5 % od davku zavezanih dohodkov od kmetijstva.

3. člen

Ta odlok velja od dneva objave v Uradnem glasilu okraja Gorica, uporablja pa se od 1. januarja 1961.

Št. 05-4-20/1-61

Idrija, 25. januarja 1961

Predsednik:

Lado Božič, l. r.

Na podlagi 15. člena Zakona o občinskih ljudskih odborih (Uradni list LRS št. 19/52) in v zvezi s 6. odstavkom 10. člena Pravilnika o kakovosti živil in pogojih za njih proizvodnjo in promet (Uradni list FLRJ št. 12/57) je Občinski ljudski odbor Idrija na seji občinskega zbora in zbora proizvajalcev dne 25. januarja 1961 sprejel

ODLOK

O PREPOVEDI PRODAJE MLEKA IZVEN USTREZNIH PRODAJALN NA OBMOČJU OBČINE IDRİJA

1. člen

Na območju občine Idrija, navedenem v drugem členu tega odloka, je prepovedano prodajati mleko in posebne vrste mleka izven ustreznih prodajal na mleko.

2. člen

Območje občine Idrija, kjer se bo izvajal ta odlok, obsega mesto Idrija in naselje Sp. Idrija.

V vseh vzgojnih domovih in drugih ustanovah v občini se prepove uporaba nepasteriziranega mleka.

3. člen

V prodaji na drobno se dovoli samo prodaja že osteklenjenega mleka. Pasterizirano mleko v kantah se lahko oddaja v promet samo za domove, bolnišnice in druge ustanove.

4. člen

Začasno se bo dovolila direktna prodaja izven ustreznih prodajal za mleko samo tistim živinorejcem, ki bodo na osnovi pregledov hlevov in mleka dobili posebno dovoljenje občinskega ljudskega odbora.

5. člen

Za kontrolo izvajanja tega odloka so pooblašteni organi sanitarne, veterinarske in tržne inspekcije občinskega ljudskega odbora.

6. člen

Oseba, ki prodaja mleko v nasprotju s tem odlokom, se kaznuje za prekršek v smislu določil člena 61 Temeljnega zakona o zdravstvenem nadzorstvu nad živili.

7. člen

Ta odlok začne veljati od 1. maja 1961 in se objavi v Uradnem glasilu okraja Gorica.

Št. 04/35-22/1-61

Idrija, 25. januarja 1961

Predsednik:

Lado Božič, l. r.

IZ ZAPISNIKOV SEJ OBČINSKEGA LJUDSKEGA ODBORA IDRİJA

XVIII. skupna seja obeh zborov
dne 25. januarja 1961

Na skupni seji so odborniki poslušali poročilo o delu in problemih uprave ObLO; podal ga je tajnik tovariš Stanko Murovec. Poročilo je odbornike podrobno seznanilo z organizacijo občinske uprave, obstoječo sistemizacijo ter z vprašanji v zvezi s strokovno kvalifikacijo in izpopolnjevanjem uslužbencev. Prikazalo je tudi delo, ki so ga v preteklem letu opravili upravni organi, najbolj pogoste napake in ukrepe za izboljšanje dela. Na koncu poročila so se odborniki seznanili s pogoji, v katerih dela občinska uprava, in posebnimi problemi (strokovni kadri, stanovanja, osebni prejemki, oprema), katerih rešitev je nujna, da bo delo uprave kvalitetno in da bo le-ta lahko uspešno uresničevala svoje z zakonom določene strokovne naloge.

Na isti seji so obravnavali še poročili o delu okrajnega sodišča v Idriji in o delu sodnika za prekrške v letu 1960. Obe poročili sta podrobno prikazali stanje na področju sodstva in upravnega kaznovanja v naši občini. Odborniki so sklenili, da je še nadalje treba štipendirati kader za državno upravo, da je za potrebe državne uprave treba odkupiti 4 stanovanja v eni izmed novih stavb ter da je treba letos pripraviti načrte za dozidavo občinske stavbe in omogočiti takojšnjo gradnjo.

V zvezi z nedavno reorganizacijo KZ na območju občine v večje gospodarske kmetijske enote so bili razrešeni:

1. upravnik KZ Črni vrh Ivan Lampe,
2. upravnik KZ Dole Stefan Lapajne,
3. upravnik KZ Ledine Franc Dežela,
4. upravnik KZ Sp. Idrija Peroslav Lukan,
5. upravnik KZ Vojsko Srečko Likar,
6. upravnik GKPZ Idrija Franc Stucin.

Razrešeni so bili še:

šef posredovalnice za delo tov. Rafael Petrič, tržni inšpektor tov. Jože Razpet, predsednik Sveta za šolstvo tov. Slavica Božič.

Imenovali so:

1. začasnega upravnika KZ Idrija Franca Stucina,
2. direktorja Zavoda za zaposlovanje delavcev Rafaela Petriča,
3. predsednika Sveta za šolstvo Jurija Bavdaža,
4. komisijo za popis prebivalstva v letu 1961:
 - predsednik Lado Božič,
 - tajnik Stanko Murovec,
 - član Pavel Eržen,
 - član Ferdo Vidmar,
 - član Ivan Bevk,
 - član Franc Pivk.

Ločeni seji obeh zborov dne 25. januarja 1961

Sprejeli so naslednje predpise:

1. Odlok o ustanovitvi službe pravne pomoči ObLO Idrija,
2. Odlok o razširjenem zdravstvenem zavarovanju kmetijskih proizvajalcev,
3. Odlok o prepovedi prodaje mleka izven ustreznih prostorov na območju občine Idrija,
4. Odredbo o preventivnem cepljenju kokoši proti kugi.

Potrdili so pravila sklada za komunalne potrebe družbenega standarda.

Potrjen je bil sklep KZ Črni vrh, Dole, Ledine in Vojsko o pripojitvi h KZ Spodnja Idrija ter sklep o likvidaciji GKPZ Idrija.

Z A P I S K I

PROTESTNO ZBOROVANJE

Tudi rudarji in prebivalci Idrije so protestirali proti zločinu kolonialistov v Kongu.

Dne 14. februarja ob 13. uri so rudarji obeh izmen ogorčeno protestirali proti podlemu uboju voditelja kongoškega ljudstva. Generalnemu sekretarju OZN in belgijski vladi so poslali ostro resolucijo.

Ob 16. uri istega dne se je na Trgu maršala Tita zbralo okoli 2000 ljudi iz mesta Idrije. Govoril je republiški poslanec zbora proizvajalcev tovariš Janko Lukan. Prebivalstvo je v svojem ogorčenem protestu poslalo resolucijo z naslednjo vsebino:

GENERALNEMU SEKRETARJU OZN IN BELGIJSKI VLADI

Prebivalci Idrije, zbrani na protestnem zborovanju se pridružujemo protestu vsega naprednega sveta ob podlem uboju voditelja kongoškega ljudstva Patrice Lumumbe. Ne obsojamo zločinskega umora le zato, ker simpatiziramo z bojem kongoškega ljudstva in vse Afrike za svo-

bodo, ne obsojamo ga le zato, ker se zavedamo, da je boj afriških narodov za neodvisnost del boja vseh naprednih sil v svetu za boljše, pravičnejše odnose med ljudmi in je torej tudi naš boj. Obsojamo ga, ker se še danes, v drugi polovici dvajsetega stoletja, zaradi zaščite sebičnih koristi nekaterih kapitalistov in njihovih lutk dogajajo in cinično branijo zločini, ki omadežujejo vest vsega človeštva. In vendar je padlo v drugi svetovni vojni milijone ljudi, da bi taki zločini in nazoni, ki jih opravičujejo, za vedno izgini s sveta.

Zato obtožujemo tudi organe OZN, da se niso zavedeli odgovornosti, ki jim jo je človeštvo zapalo ob njihovi ustanovitvi: da čuvajo in razvijajo ideale svobode, pravičnosti in humanosti, za katere je dalo življenje toliko ljudi.

S svojim ravnanjem so hote ali nehote dopustili oživitve fašističnih metod.

Prebivalci Idrije se pridružujemo zahtevi vsega naprednega sveta, da OZN upraviči zupanje, ki ji je bilo dano, in poskrbi, da zločini, ki žalijo vest človeštva, ne bodo ostali nekaznovani in da se ne bodo nadaljevali.

KULTURNO-PROSVETNO DELO V IDRJSKI OBČINI

Poročilo predsednika Sveta Svobod in prosvetnih društev občine Idrija za leto 1960

Kulturno-prosvetno delo v idrijski občini ima zaradi posebnih geografskih značilnosti svojo specifično obliko, ki se odraža v razdrobljenosti posameznih kulturno-prosvetnih centrov. Na območju idrijske občine bolj ali manj uspešno deluje 23 prosvetnih društev v okviru posameznih vasi in večjih naselij, dalje 1 delavsko prosvetno društvo Svoboda in MKUD »Zorko Prelovec« v okviru gimnazije v Idriji. Vsa ta društva združujejo okrog 1000 aktivnih članov. Delajo v sekcijah, od katerih so najbolj razvite ravno dramske, ki z veliko mero požrtvovalnosti in iznajdljivosti predstavljajo najaktivnejši del posameznih društev. Sorazmerno maloštevilne so pevske in instrumentalne sekcije — saj v vsej občini nimamo niti 10 pevskih zborov, ki bi nastopali izven okvira šolske dejavnosti. Skoraj vsako društvo ima tudi svojo samostojno knjižnico, ki pa v danih objektivnih pogojih ne morejo uspešno opravljati svojega kulturnega poslanstva, ker je knjižni fond minimalen, iztrošen in zastarel. Zaradi pomanjkanja finančnih sredstev le redkokdaj zaido kakšna nova knjiga v vaško knjižnico. Poleg že omenjenih dejavnosti obstajajo tu in tam še razne druge sekcije, kot folklorne skupine in športno-plesne skupine — vendar v manjšem obsegu. Glede na spremenjene življenjske pogoje in spremenjeno strukturo prebivalstva od pretežno kmečkega na industrijsko so se začele pojavljati nove oblike kulturno-prosvetne dejavnosti in zdrave zabave v obliki zamekov klubov, kjer se zbira delavska vaška mladina ob televizijskih in radijskih sprejemnikih v skromno opremljenih prostorih s šahovskimi garniturami in podobnimi igrami za razvedrilo. Nekatera društva imajo v svojem sestavu celo kino sekcije, ker ni bilo moč organizirati posebnih podjetij, niti zainteresirati že obstoječih za prevzem filmskih predstav v lastno režijo. Vse te raznovrstne dejavnosti pa ne predstavljajo še vsega dela, s katerim se posamezna društva ukvarjajo. Ugotavljamo, da prosvetne družine sodelujejo in so v glavnem nosilec akcije pri organizaciji vaškega zabavnega življenja, po drugi strani pa organizirajo prosvetna društva tudi razne tečaje, ki so praktičnega značaja, in predavanja s poljudnoznanstveno vsebino.

Ko analiziramo delo in pogoje, v katerih društva živijo, z lahkoto ugotovimo, da se borijo z velikimi ne samo finančnimi, ampak tudi kadrovskimi vprašanji. Mladi kmečki rod zapušča naše vasi in se seli v industrijske kraje, kjer si išče ugodnejših življenjskih pogojev. Neke posebne perspektive pri razvijanju kmetijske gospodarske dejavnosti na območju naše občine ni, kar ima seveda za posledico počasno staranje kmečkega prebivalstva in s tem postopno odmiranje, med drugim tudi kulturno-prosvetne dejavnosti. Marsikatera društva ravno zaradi pomanjkanja kadrov obstajajo le še na papirju. Poleg navedene objektivne ovire pa predstavlja subjektivni faktor — nezainteresiranost političnih činiteljev na vasi skupno z nezainteresiranim ozkim krogom inteligence — predvsem prosvetne — bistveno oviro za živahnejše kulturno-prosvetno delo. Marsikdo, ki bi bil po svojem položaju poklican k aktivnemu organizacijskemu in

strokovnemu delu na bazi prostovoljnosti in brezplačnosti, ne čuti potrebe, še manj pa moralne dolžnosti do aktivnega sodelovanja v društvih, ki se v glavnem oslanjajo na stare kulturno-prosvetne veterane, neredko iz avstrijskih časov. Režiserji, knjižničarji, pevovodje in drugi amaterji vlagajo vse svoje moči in sposobnosti v kulturno-prosvetno delo, za kar dobijo edino priznanje pri hvaležni publiki. Le večja materialna pomoč in zainteresiranost političnih faktorjev bosta zamirajoče delo društev poživilili.

Svet Svobod in prosvetnih društev občine Idrija na svojih plenurnih redno ugotavlja dejanske razmere v društvih in po svojih predstavniki opozarja na negativne posledice, ki povzročajo mrtvilo. V okviru razpoložljivih sredstev pomaga vsem aktivnim društvom z minimalnimi subvencijami, ki omogočajo nabavo osnovnih odrskih in drugih rekvizitov. Ze nekaj let s sistematičnim delom bolj ali manj uspešno ne samo materialno, ampak tudi organizacijsko pomaga posameznim društvom. Poleg tega Svet sodeluje v pripravah za osrednje kulturno-prosvetne prireditve, kot na primer razna gostovanja dramskih skupin in pevskih zborov ter organizacijo razstav. Zaradi izredno obsežnih nalog, ki so jih občinski sveti sprejeli na osnovi sklepov kongresa Zveze Svobod in prosvetnih društev Slovenije v decembru 1960, smo obstoječi svet na plenumu kadrovsko in številčno okrepi. Zlasti pri organizaciji novih oblik kulturno-prosvetnega dela — klubov, do sedaj niti v osrednjem občinskem centru, to je v Idriji, nismo napravili ničesar. Nikakor pa ni izključena domena Sveta Svobod, da se ukvarja z organizacijo kluba, ki je namenjen za sodobno kulturno razvedrilo vseh plasti konkretno idrijskega prebivalstva, ki se danes zbira edino v gostinskih prostorih, kino dvorani in neprimernih prostorih mestne knjižnice. Potreba ustanovitve kluba je vsesplošna in že kar pereča. Ljudem — delavcem iz tovarn, rudnika ter drugih podjetij in ustanov — je potrebno nuditi primerno opremljen prostor s sodobnimi tehničnimi sredstvi zabave in vzgoje v okviru zdrave socialistične morale. Izoblikovanje estetskega čuta do kulturnih vrednot v današnjih družbenih razmerah ne sme biti prepuščeno vsakemu zainteresiranemu posamezniku brez možnosti organiziranega vpliva družbe. V obliki debatnih večerov, ob zasledovanju osrednjih kulturnih dogodkov je to možno organizirati edino v klubih. Vsi gospodarski in oblastni činitelji so prav tako poklicani k udeležbi za organizacijo klubov. Ob tem pa društva ne bodo opustila svoje že obstoječe dejavnosti, ker je treba zdravo amaterstvo na vseh področjih le krepiti. A. R.

Telesna vzgoja

LEPI USPEHI NAŠIH SMUČARJEV

Po treh zaporednih slabih zimah smo letos vendar doživeli vreme, ki je bilo našim smučarjem zelo naklonjeno. Snega v naši kotlini sicer ni bilo mnogo, zato pa ga je bilo dovolj v najbližnji okolici. Naši smučarji so se tudi letos dobro uveljavili in rešili čast našega TVSD »Partizan — Rudar«, ki je v večini klubov zelo zbledela.

Ze 8. januarja so odšli prvi tekmovalci na mednarodne smučarske tekme v Bohinju. V teku na 10 km je nastopilo 52 tekmovalcev in Albin Vončina je dosegel 27. mesto, kar smo ocenili

kot slab uspeh. V štafeti 3×10 km med mladinci je bila naša štafeta v postavi Andrej Erjavec, Rafael Bačnar in Albin Vončina sedma, kar tudi ni predstavljalo posebnega uspeha.

Dne 15. januarja je bilo že okrajno smučarsko prvenstvo na Livku. Kakor je bilo pričakovati, so naši smučarji odnesli vsa prva mesta, razen v skokih, kjer smo sicer napredovali, vendar še zaostajamo za Lokvarji. Tudi v moštveni oceni so bili naši tekmovalci daleč pred vsemi. To nam povedo tudi naslednji rezultati: tek na 8 km za člane: 1. Andrej Erjavec, 2. Rafael Bačnar, 3. Marijan Mikuž, 4. Julij Šulgaj. Med mladinci v teku na 4 km je bil prvi Ivan Alič. V veleslalomu so se na prvih mestih prav tako zvrstili naši člani: 1. Ivan Ferjančič, 2. Ivan Logar, 3. Peter Logar. Med mladinci je bil prvi Dušan Poljanšek. V skokih je med člani dosegel 3. mesto Marijan Čar, med mladinci pa je Branko Poltrini prišel na drugo mesto.

To najvažnejše smučarsko prvenstvo na Primorskem je precej zaostajalo za dosedanji tako po izvedbi kakor tudi po številu nastopajočih.

Republiška prvenstva so se razvrstila v dneh 11. in 12. februarja. Klasične discipline so bile v Gorjah pri Bledu. V teku na 15 km nismo dosegli posebnega uspeha. Andrej Erjavec je bil 13., Julij Šulgaj 21., Rafael Bačnar 22., Marijan Mikuž je odstopil. Nastopilo je 32 tekmovalcev. Uspešnejši so bili mlajši mladinci, kjer je Albin Vončina med 52 tekmovalci dosegel lepo 7. mesto. Ivan Alič je bil 22., Emil Vuga pa je dosegel 48. mesto. Članska štafeta je morala odstopiti zaradi okvare na smučeh. Mladinska štafeta 3×5 km je bila proti pričakovanju slaba, saj je med 21 štafetami zasedla komaj 17. mesto. Skoki so bili v Velenju. Pri mladincih je naš Branko Poltrini dosegel med 47 tekmovalci zelo lepo 7. mesto.

Alpski vozači so odšli na Krvavec, od koder pa žal nismo dobili rezultatov, kar kaže na precej pomanjkljivo organizacijo. Vemo samo, da sta se dva naša tekmovalca uvrstila v prvo tretjino.

Republiška prvenstva so nam pokazala, da smo dobili dva kvalitetna tekmovalca, ki naglo napredujeja in bosta že v bližnji bodočnosti dosegla velike uspehe, če se bosta na tekmovanja sistematično pripravljala: tekač Albin Vončina in skakač Branko Poltrini!

Od 16. do 19. februarja je bilo državno prvenstvo v klasičnih disciplinah v Mojstrani. V teku na 15 km je bil med 32 tekmovalci Andrej Erjavec 20., Julij Šulgaj 45., Rafael Bačnar je odstopil. V starostnem razredu nad 40 let se je v teku pojavil naš veteran Vlado Miklavič in dosegel lepo 7. mesto. Upoštevati moramo, da so tu tekli vsi nekdajni olimpijci. Štafeta 4×10 kilometrov v postavi Albin Vončina, Jože Podobnik, Julij Šulgaj in Andrej Erjavec je med 14 ekipami dosegla komaj zadovoljivo 11. mesto.

Na skoke v Planici je odšel Branko Poltrini, pa se ni plasiral, ker je padel.

Pohod po poteh IX. korpusa na Lokvah, kamor je poleg večjega števila naših gimnazijcev odšlo tudi 25 članov »Rudarja«, je tudi prinesel lepe uspehe. V veleslalomu je bil prvi Peter Logar pred Ivanom Ferjančičem in Ivanom Logarjem. Med mladinci je zmagal Dušan Poljanšek, med starejšimi člani pa Vlado Miklavič; med mlajšimi mladinci je bil prvi Milan Miklavič. Med skakalci na 20-metrski skakalnici so se pojavili tudi naši alpski vozači in za čudo dosegli lepe uspehe: prvi je bil Peter Logar,

drugi Ivan Logar, tretji pa Matej Brus. Med mladinci je zmagal Dušan Poljanšek.

Meddruštvene tekme v Logu pod Mangartom 26. februarja so imele zelo lepo udeležbo. V veleslalomu je bil med mladinci prvi Ivan Poljanšek, pri skokih je bil med člani Viktor Crnobrnja peti, Aldo Murovec pa 10.; med mladinci je bil Branko Poltrini tretji.

Dne 12. marca je bil tradicionalni veleslalom na Livku, kjer je naš smučarski klub tretjič osvojil prehodni pokal in ga prejel v trajno last. Med člani je bil prvi Ivo Logar; Ivan Ferjančič je bil 3., Vlado Miklavič 4., Andrej Erjavec 10., medtem ko je bil Peter Logar diskvalificiran. Med mladinci je bil prvi Ivan Poljanšek, tretji Dušan Poljanšek, šesti pa Branko Poltrini.

Največji uspeh: V zimске metalurške tekme je letos organiziral Rudnik živega srebra v Idriji od 27. do 29. februarja; nastopilo je skupno 132 tekmovalcev v spremstvu številnih funkcionarjev in predstavnikov. Organizacijo so vsi pohvalili z odlično oceno, saj je bilo poskrbljeno prav za vse. Pred tekmovanjem je izšel poseben prospekt z navedbo vseh potrebnih podatkov in napotkov, med tekmovanjem pa je dvakrat na dan izhajal poseben bilten s startnimi listami in rezultati. Častno predsedstvo so prevzeli dr. Aleš Bebler, zvezni ljudski poslanec, Stane Kavčič, predsednik Zveze sindikatov Slovenije, inž. Viktor Kotnik, sekretar za industrijo in obrt RIS LRS, Stevo Bevandič, predsednik centralnega odbora sindikata rudarjev in metalurgov Jugoslavije, Jože Plevnik, predsednik glavnega odbora sindikata rudarskih, metalurških in kemičnih delavcev Slovenije, inž. Karmelo Budihna, predsednik OLO Gorica, dr. Danilo Dougan, predsednik Smučarske zveze Slovenije in Franc Petrič, sekretar občinskega komiteja ZKS Idrija.

Prognoze pred tekmovanjem so nam povedale, da za prvo mesto ne bo posebne borbe, ker je že vnaprej določeno Jesenicam. Za drugo mesto pa je bila borba najhujša. Na tem mestu smo predvidevali Ravne, pa tudi Idrija je nanj na tihem računala. Borbe so bile zelo napete vse do zadnje discipline, ki je šla v moštveno konkurenco.

Začeli so tekači na 12 km. Zmagal je Jeseničan Franc Oblak, na drugo mesto pa se je nepričakovano vrnil naš Albin Vončina, ki je dokazal, da se naglo razvija v odličnega tekmovalca. Tretji je bil zopet Jeseničan Bogdan Poggačnik, a že četrti je bil Andrej Erjavec. Jože Podobnik je bil 11., Rafael Bačnar pa 12. Nastopilo je 35 tekačev. Takoj smo spoznali, da imamo mnogo boljše tekače od Ravenčanov in naše upanje na končni uspeh je močno zraslo.

Veleslalom naslednjega dne na odličnem terenu v Zagodovem vrhu bi bil kmalu pokopal naše nade. Alpski vozači niso dosegali pričakovanih uspehov, čeprav so imeli zelo hudo konkurenco. Najboljši naš tekmovalac Peter Logar je bil 11., Dušan Poljanšek 12., Ivan Ferjančič 13., Rudi Likar 15., vsi ostali so prišli v drugo polovico. Podobno se nam je godilo tudi v slalomu: Ivan Ferjančič se je popravil in zasedel 11. mesto, Ivan Logar je bil takoj za njim, Rudi Likar pa je bil 15. Po tretji disciplini so se Jeseničani že toliko oddaljili, da jim njihovega prvega mesta ni mogel nihče ogroziti, pred nami pa so bile tudi Ravne.

Štafetni tek je moral odločiti našo usodo in nadoknaditi zamujeno. To se je tudi zgodilo. Jože Podobnik je sicer razočaral, zato pa sta naslednja tekača opravila svoje delo odlično in naša štafeta je imela precejšen naskok pred ra-

vensko, ki je bila tretja. Albin Vončina je celo dosegel najboljši čas na 8 km dolgi progi.

Napetost je bila velika, ker je bila glede skokov velika negotovost. Računali smo na našega Branka Poltrinija, ki je že na treningu zelo lepo skakal in ni nas razočaral, saj je dosegel drugo mesto za Mirkom Lečnikom iz Raven. Viktor Crnobrnja je šel na skakalnico poskodovan in se je po drugem skoku še bolj po-

škodoval. Z vzgledno poštrevostjo pa nam je priboril 11. mesto, nato pa še Aldo Murovec 15. mesto, kar je zadostovalo, da Ravenčani niso mogli nadoknaditi razlike iz prejšnje discipline. Drugo mesto so nam torej priborili naši tekači, to je najboljšo mesto, ki ga je naš rudnik do sedaj dosegel v tem tako važnem tekmovanju.

Skupni ekipni plasman je razviden iz naslednje tabele:

SKUPNI EKIPNI PLASMAN

Podjetje	tek 12 km	veleslalom	Točke pribitka		skoki	Skupaj
			slalom	šafeta		
1. Železarna Jesenice	13,16	16,42	28,57	1,20	12,60	71,95
2. Rudnik Idrija	23,89	35,30	57,55	15,83	52,80	185,37
3. Železarna Ravne	50,82	27,12	47,47	40,95	30,10	196,46
4. Rudnik Mežica	77,93	23,66	33,54	53,35	74,30	262,78
5. Železarna Štore	191,03	51,80	137,49	111,47	166,40	658,19
6. Železarna Zenica	147,41	217,84	84,44	124,55	162,30	736,54
7. Železarna Nikšič	170,99	294,24	309,60	166,65	219,90	1.161,38

Zimska sezona je več ali manj končana! Lahko smo zadovoljni z doseženimi uspehi. Nekaj pa nam vendar da misliti: naši tekmovalci so šli daleč naokoli, doma pa niso izvedli niti domačega prvenstva in tudi ne meddruštvenega tekmovanja. To pa je najceneje. Vse naše vasi so imele letos idealne snežne razmere, toda ničesar nismo slišali o pionirskih tekmovanjih! Tako nekako so delali tudi naši nogometaši in šli nato rakovo pot ter žalostno končali. Če bodo smučarji šli po teh zgledih, bo kmalu konec tudi njihovih uspehov. Prihodnje leto bo treba izvesti domača prvenstva in pionirska tekmovanja po vseh vaseh. Ali ne mislita tako tudi pionirska organizacija in Društvo prijateljev mladine, ki letos nista pokazali prav nikakega razumevanja! Izgovorov je mnogo, mi pa mislimo, da je treba opraviti najprej tisto, kar je najbolj važno!

S. L.

V IDRJI JE BILO TUDI REPUBLIŠKO SANKAŠKO PRVENSTVO

Odlčne snežne razmere in idealna sankška proga s Kovačevega rovta sta odločili, da je Sankška zveza Slovenije poverila letošnje četrto republiško prvenstvo Idrijčanom, ki so ga prav tako izvedli v splošno zadovoljstvo.

Tekmovanje 12. februarja je bilo že kar nekoliko pozno, ker je sončno vreme naglo pobiralo sneg s sankških prog in samo Idrijčani so lahko še porabili gornji del proge za tako važno prireditev. Prijavilo se je 7 članic in kar 59 članov. Mladinsko prvenstvo je bilo letos ločeno.

Med članicami žal ni bilo nobene predstavnice iz Idrije. Naše snegulčice so se stopile v svoji nežnosti tudi v vseh ostalih športnih panogah in samo začarani kraljevič izza devete gore jih bo lahko še rešil. Drugega o naših dekletih žal ne moremo povedati.

Nasprotno pa smo z rezultati članov prijetno presenečeni, ker moramo upoštevati, da so tekmovali z našo državno elito. Najprijetneje je presenetil Silvo Gosler, ki je z dobro vožnjo dosegel častno peto mesto. Milan Miklavčič je bil 9., Ivi Miklavčič 13., Viktor Strnen pa 29. V dvosedi sta bila najboljša Miklavčič-Jurjavčič, ki sta prišla na 6.—7. mesto.

Tako je letos Idrija izvedla kar dvoje pomembnih tekmovanj. Ko smo prisluhnili razgovorom mnogih funkcionarjev, ki so se čudili

krasnim pogojem za zimske športe v našem mestu, smo se prepričali, da naša zahteva po uvrstitvi Idrije med zimsko-športne kraje ni neosnovana. To bodo morali prej ali slej upoštevati tudi tujsko-prometni delavci in to dejstvo izkoristiti tudi v gospodarske namene. S. L.

TUDI NAMIZNI TENIS NA RAKOVI POTI?

Naši namiznoteniški tekmovalci so še vedno brez prostora, kjer bi lahko nemoteno vadili. S tem tudi opravičujejo slabše uspehe, ki so jih dosegali v zadnjem času.

Dne 5. aprila so tekmovali v Borovnici za »Notranjski pokal«, od koder pa nismo pričakali točnih rezultatov. Na vidnejše mesto je prišel samo Bazile.

Prvenstvo Goriške je bilo 3. in 4. decembra; tja je odšlo šest tekmovalcev, ki so sestavili dve ekipi. Med 11 ekipami so naši dosegli zelo lepo drugo mesto. Med posamezniki je prav tako nam pripadlo 3. in 5. mesto, v dvojicah pa 2., 4. in 5. mesto.

Dvoboj s TK Logatcem 20. decembra smo komaj rešili v svojo korist pri članih s 5:3 in mladincih s 5:4. Če upoštevamo, da smo lani to moštvo premagali s 5:0, moramo opaziti kvallitetno nazadovanje, pri Logatčanih pa nagel napredek, ker so dobili prostor za vadbo.

S tekmovanja 7. februarja prav tako v Logatcu — tekmovali so 4 naši člani — nismo dobili rezultatov in tudi udeleženci niso ničesar poročali.

Dne 5. februarja je bil v Gorici zanimiv turnir šestnajstovice; udeležila sta se ga Bazile in Mažgon, ki sta dosegla 3. in 4. mesto.

Ker so se v vrstah kluba pokazali tudi znaki nediscipliniranosti, obstaja nevarnost, da bo šel tudi naš namizni tenis rakovo pot. S. L.

OBRAČUN NAŠIH JAMARJEV

Člani jamarske podružnice DZRJS v Idriji so se zbrali na 4. rednem letnem občnem zboru 22. februarja. Iz poročila načelnika Srečka Logarja razvidimo, da so tudi lani opravili veliko delo, čeprav jim mokro leto ni bilo naklonjeno. Kljub temu so izvedli 16 ekskurzij in večkrat so se vrnili pošteno premočeni. Raziskali in registrirali so preko 30 novih kraških objektov. To leto je bilo zanje tudi jubilejno, ker so raz-

iskali stoto jamo v Idrijski občini. Ker nam je Jože Čar napisal o njihovem delu poseben članek, se na tem mestu ne bomo spuščali v tehniške opise objektov.

Podružnica je med letom registrirala 4 nove člane in je štela konec leta 25 jamarjev, večinoma gimnazijcev. Prav zato so se na občnem zboru odločili, da bodo poskušali najti nove jamarje tudi med delavsko mladino.

Pri volitvah novega vodstva so upoštevali pravilo, da je treba v delo uvajati mlade ljudi: načelnik Srečko Logar, namestnik načelnika in vodja gimnazijskega krožka Živko Pitamic, blagajnik Ivan Laharnar, gospodar Rafko Trpin.

Za leto 1961 so sprejeli naslednji delovni program:

1. nadaljevanje raziskav Divjega jezera — skupno z matičnim društvom;
2. raziskava ponikalnice Nčkova — skupno z Inštitutom iz Postojne;
3. nadaljnja proučevanja v aragonitni Ravenski jami — skupno z Inštitutom in matičnim društvom;
4. dokončna raziskava Tomińčevega brezna v Lomeh;
5. ponovitev prodora v jamo Pod studenčkom v Kanomlji;
6. raziskava jam, ki so služile partizanom za skrivališča — v počastitev 20. obletnice vstaje;
7. raziskave na Zadloški planoti;
8. nadaljevanje raziskav v Podjesenu;
9. dokončanje sektorja Vojsko.

Ce upoštevam, da naši jamarji razpolagajo samo s 60 metri lestev in štirim jamarjskimi oblekami, kar jim dopuščata raziskave samo do globine 60 metrov, moramo ugotoviti, da so s svojim koristnim delom pošteno zaslužili večjo pozornost in vsaj tako dotacijo, da bi se zasilno opremili tudi za zahtevnejša dela v našem podzemlju.

S. L.

Tehnika

USTANOVITEV OBČINSKEGA ODBORA LJUDSKE TEHNIKE

Zaradi vedno večjega zanimanja za ljudsko tehniko je občinski odbor SZDL dal pobudo za ustanovitev petčlanskega iniciativnega odbora, ki ga je vodil Slavko Poljanšek in je pripravil vse potrebno za ustanovni občni zbor; le-ta je bil dne 12. januarja. Prisostvovalo mu je nad 40 zastopnikov raznih organizacij iz območja naše občine. Iz poročil je bilo takoj razvidno, da imamo več aktivnih organizacij, ki so opravile mnogo koristnega dela, vendar o tem niso ničesar poročali, pa tudi potrebne povezave ni bilo. Na območju občine dela 5 močnih klubov ljudske tehnike: »Tesla« iz Cerknega z zelo dobro organiziranimi sekcijami avtomoto, foto in radio. Avtomoto društvo v Idriji ima za seboj nekaj prav lepih uspehov posebno s tečaji za šoferje amaterje in mopediste in ima svoj klub tudi v Črnem vrhu. Med najboljše pa spada Radio klub Idrija, ki bo prav letos obhajal desetletnico svojega obstoja. Zelo uspešno deluje tudi Klub mladih tehnikov na II. osnovni šoli v Idriji, na gimnaziji pa deluje samo foto klub.

Občni zbor je utrdil vse organizacijske osnovne bodočega dela in dal smernice za njegovo povezavo. Sprejet je bil tudi sklep, da bo odbor dal pobudo za ustanovitev Foto kluba v Idriji, ker sedaj deluje na tem področju v Idriji samo

sekcija pri Planinskem društvu.

Nato je bil izvoljen še upravni odbor, v katerega so prišli zastopniki vseh organizacij in se je nato konstituiral:

predsednik Slavko Poljanšek, tajnik Mirko Šebenik, blagajnik Stane Kobal, člana Tratnik iz Cerkna in Krušnjevca iz Črnega vrha.

KLUB MLADIH TEHNIKOV

Na II. osnovni šoli v Idriji že drugo leto zelo dobro deluje letalsko-modelarski klub. Na conskem letalskem mitingu so mladi modelarji z njihovimi v šolski delavnici izdelanimi jadralnimi modeli dosegli vsa prva mesta. Tudi na okrajnem prvenstvu v Ajdovščini, kjer je sodelovalo izredno veliko število tekmovalcev z jadralnimi modeli »Kolibri«, so dosegli prvo mesto kot posamezniki in ekipno. Najbolj so se izkazali Dimitrij Zigon, Andrej in Pavel Bizjak ter Miloš Poljanšek. Že lani je delal tudi fotografski krožek, letos pa so ustanovili še brogarskega, radio-tehniškega, tehniško risarskega in klub za ročno delo. V tej zvezi se je pokazala potreba, da se vse delo koordinira. Izvoljen je bil petčlanski iniciativni odbor, ki bo pripravil vse potrebno za ustanovitev Kluba mladih tehnikov na II. osnovni šoli.

Vsi krožki delajo redno po grupah, ki jih vodijo najboljši strokovnjaki in dosegajo prav lepe uspehe. Brogarski krožek je že imel prvo tekmovanje z motornimi modeli »Kolibri«, kjer so se najbolj izkazali Ivan Seljak, brata Bizjaka, Miloš Poljanšek in Rado Likar. Vsi pa se zelo marljivo pripravljajo na večje prireditve, ki jih čakajo že letos.

Operatorsko delo na postaji